Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Første Udvidede Afdeling)

13. december 2018 *

[Tekst berigtiget ved kendelse af 21. marts 2019]

»Ansvar uden for kontraktforhold – fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik – restriktive foranstaltninger over for Iran – indefrysning af midler – opførelse og opretholdelse af sagsøgerens navn på lister over personer og enheder, der er omfattet af restriktive foranstaltninger – økonomisk skade – ikke-økonomisk skade«

I sag T-558/15,

Iran Insurance Company, Teheran (Iran), ved advokat D. Luff,

sagsøger,

mod

Rådet for Den Europæiske Union ved B. Driessen og M. Bishop, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

støttet af:

Europa-Kommissionen ved F. Ronkes Agerbeek og R. Tricot, som befuldmægtigede,

intervenient,

angående et søgsmål i henhold til artikel 268 TEUF med påstand om erstatning for ikke-økonomisk og økonomisk skade, som sagsøgeren angiveligt har lidt som følge af vedtagelsen af Rådets afgørelse 2010/644/FUSP af 25. oktober 2010 om ændring af afgørelse 2010/413/FUSP om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af fælles holdning 2007/140/FUSP (EUT 2010, L 281, s. 81), af Rådets forordning (EU) nr. 961/2010 af 25. oktober 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning (EF) nr. 423/2007 (EUT 2010, L 281, s. 1), af Rådets afgørelse 2011/783/FUSP af 1. december 2011 om ændring af afgørelse 2010/413/FUSP om restriktive foranstaltninger over for Iran (EUT 2011, L 319, s. 71), af Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 1245/2011 af 1. december 2011 om gennemførelse af forordning nr. 961/2010 (EUT 2011, L 319, s. 11) og af Rådets forordning (EU) nr. 267/2012 af 23. marts 2012 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning nr. 961/2010 (EUT 2012, L 88, s. 1), hvorved sagsøgerens navn blev opført og opretholdt på lister over personer og enheder, der var omfattet af restriktive foranstaltninger,

har

* Processprog: engelsk.

RETTEN (Første Udvidede Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, I. Pelikánová (refererende dommer), og dommerne V. Valančius, P. Nihoul, J. Svenningsen og U. Öberg,

justitssekretær: fuldmægtig N. Schall,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. marts 2018,

afsagt følgende

Dom

I. Tvistens baggrund

1 Baggrunden for denne sag er de restriktive foranstaltninger, der er blevet indført for at lægge pres på Den Islamiske Republik Iran med henblik på at få denne til at ophøre med spredningsfølsomme nukleare aktiviteter og udvikling af fremføringssystemer til kernevåben (herefter »nuklear spredning«).

2 Sagsøgeren, Iran Insurance Company, der også er kendt under navnet Bimeh Iran, er et iransk forsikringsselskab.

3 Den 9. juni 2010 vedtog De Forenede Nationers Sikkerhedsråd resolution 1929 (2010), som havde til formål at udvide anvendelsesområdet for de restriktive foranstaltninger, der var blevet indført med de tidligere resolutioner 1737 (2006) af 27. december 2006, 1747 (2007) af 24. marts 2007 og 1803 (2008) af 3. marts 2008, og at indføre yderligere restriktive foranstaltninger over for Den Islamiske Republik Iran.

4 Ved Rådets afgørelse 2010/413/FUSP af 26. juli 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af fælles holdning 2007/140/FUSP (EUT 2010, L 195, s. 39) blev sagsøgerens navn opført på listen i bilag II til nævnte afgørelse.

5 Som konsekvens heraf blev sagsøgerens navn opført på listen i bilag V til Rådets forordning (EF) nr. 423/2007 af 19. april 2007 om restriktive foranstaltninger over for Iran (EUT 2007, L 103, s. 1).

6 Opførelsen af sagsøgerens navn på den i præmis 5 ovenfor omhandlede liste fik virkning på datoen for offentliggørelsen af Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 668/2010 af 26. juli 2010 om gennemførelse af artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 423/2007 (EUT 2010, L 195, s. 25) i *Den Europæiske Unions Tidende*, dvs. den 27. juli 2010. Den indebar indefrysning af sagsøgerens midler og økonomiske ressourcer (herefter »indefrysningen af midler« eller »de restriktive foranstaltninger«).

7 Opførelsen af sagsøgerens navn på de i præmis 4 og 5 ovenfor nævnte lister var støttet på følgende grunde:

»[Sagsøgeren] har forsikret indkøb af en række produkter, der kan anvendes i forbindelse med programmer, som er omfattet af sanktioner i henhold til [Sikkerhedsrådets resolution] 1737. De forsikrede indkøbte produkter omfatte[de] reservedele til helikoptere, elektronik og computere til fly og missilnavigation[.]«

8 Ved skrivelse af 9. september 2010 anmodede sagsøgeren Rådet for Den Europæiske Union om at tage opførelsen af sagsøgeren navn på de omhandlede lister op til fornyet overvejelse i lyset af de oplysninger, som denne meddelte det. Sagsøgeren anmodede endvidere om at få tilstillet de beviser, der begrundede denne opførelse. Endelig anmodede sagsøgeren om at blive hørt.

9 Ved sin afgørelse 2010/644/FUSP af 25. oktober 2010 om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2010, L 281, s. 81) opretholdt Rådet efter en fornyet vurdering af sagsøgerens situation dennes navn på listen i bilag II til afgørelse 2010/413 med virkning fra samme dag.

10 Med vedtagelsen af Rådets forordning (EU) nr. 961/2010 af 25. oktober 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning (EF) nr. 423/2007 (EUT 2010, L 281, s. 1) blev sagsøgerens navn opført på listen i bilag VIII til nævnte forordning med virkning fra den 27. oktober 2010.

11 Ved skrivelse af 28. oktober 2010, som blev modtaget af sagsøgeren den 23. november 2010, meddelte Rådet sagsøgeren, at denne efter en fornyet vurdering af dennes situation i lyset af de i skrivelsen af 9. september 2010 indeholdte bemærkninger fortsat skulle være omfattet af restriktive foranstaltninger.

12 Ved skrivelse af 28. december 2010 tilbageviste sagsøgeren de forhold, som blev foreholdt denne af Rådet. Sagsøgeren begærede aktindsigt med henblik på at udøve retten til forsvar.

13 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 7. januar 2011 anlagde sagsøgeren et søgsmål med, i det væsentlige, påstand om annullation af de lister, der er nævnt i præmis 4 og 5 ovenfor, for så vidt som de vedrørte sagsøgeren. Sagen blev registreret som sag T-12/11.

14 Ved skrivelse af 22. februar 2011 tilstillede Rådet sagsøgeren de uddrag af medlemsstaternes forslag om opførelse, således som de fremgik af følgeskrivelserne under referencenr. 13413/10 EXT 6 og 6726/11, der vedrørte sagsøgeren.

15 Ved skrivelse af 29. juli 2011 bestred sagsøgeren på ny de forhold, som blev foreholdt denne af Rådet.

16 Ved sin afgørelse 2011/783/FUSP af 1. december 2011 om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2011, L 319, s. 71) og gennemførelsesforordning (EU) nr. 1245/2011 af 1. december 2011 om gennemførelse af forordning nr. 961/2010 (EUT 2011, L 319, s. 11) opretholdt Rådet efter fornyet gennemgang af sagsøgerens situation dennes navn på listerne i bilag II til afgørelse 2010/413, som ændret ved afgørelse 2010/644, og i bilag VIII til forordning nr. 961/2010 med virkning fra henholdsvis den 1. og den 2. december 2011.

17 Ved skrivelse af 5. december 2011 underrettede Rådet sagsøgeren om, at denne fortsat skulle være omfattet af restriktive foranstaltninger.

18 Ved skrivelse af 13. januar 2012 begærede sagsøgeren på ny aktindsigt.

19 Ved skrivelse af 21. februar 2012 fremsendte Rådet nogle dokumenter til sagsøgeren vedrørende »afgørelse[n] af 1. december 2011 om at opretholde de restriktive foranstaltninger [over for sagsøgeren]«.

20 Rådets afgørelse 2012/35/FUSP af 23. januar 2012 om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2012, L 19, s. 22) trådte i kraft på dagen for dens vedtagelse. Dens artikel 1, nr. 7), ændrede fra den sidstnævnte dato artikel 20 i afgørelse 2010/413, idet den bl.a. indførte et nyt kriterium om, bl.a. finansiel, støtte ydet til Irans regering. Det samme kriterium blev indføjet i artikel 23, stk. 2, litra d), i Rådets forordning (EU) nr. 267/2012 af 23. marts 2012 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning nr. 961/2010 (EUT 2012, L 88, s. 1).

21 Med vedtagelsen af forordning nr. 267/2012 blev sagsøgerens navn af de samme grunde som dem, der allerede er nævnt i præmis 7 ovenfor, opført på listen i bilag IX til nævnte forordning (herefter, sammen med listerne i bilag II til afgørelse 2010/413, som ændret ved afgørelse 2010/644, og i bilag VIII til forordning nr. 961/2010, »de omtvistede lister«) med virkning fra den 24. marts 2012.

22 Ved indlæg indleveret til Rettens Justitskontor den 4. juni 2012 tilpassede sagsøgeren sine påstande i sag T-12/11 med henblik på, at de i det væsentlige skulle omfatte annullation af alle de omtvistede lister, for så vidt som de vedrørte sagsøgeren.

23 Ved dom af 6. september 2013, Iran Insurance mod Rådet (T-12/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:401), annullerede Retten bl.a. de omtvistede lister, for så vidt som de vedrørte sagsøgeren, med henvisning til, at de ikke var underbygget af beviser. Da der ikke er iværksat appel af denne dom, er den blevet endelig og har fået retskraft.

24 Ved afgørelse 2013/661/FUSP af 15. november 2013 om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2013, L 306, s. 18) og gennemførelsesforordning (EU) nr. 1154/2013 af 15. november 2013 om gennemførelse af forordning nr. 267/2012 (EUT 2013, L 306, s. 3) opretholdt Rådet de restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren på grundlag af det nye kriterium om, bl.a. finansiel, støtte ydet til Irans regering. Disse retsakter trådte i kraft den 16. november 2013, dagen for deres offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*.

25 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 29. januar 2014 anlagde sagsøgeren et søgsmål med påstand om annullation af de retsakter af 15. november 2013, hvorved de restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren blev opretholdt. Sagen blev registreret som sag T-63/14.

26 Ved dom af 3. maj 2016, Iran Insurance mod Rådet (T-63/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:264), frifandt Retten Rådet og pålagde sagsøgeren at betale sagsomkostningerne.

27 Ved skrivelse af 25. juli 2015 fremsatte sagsøgeren over for Rådet et foreløbigt krav om erstatning for den angiveligt lidte skade som følge af de restriktive foranstaltninger, der blev truffet over for denne i henhold til gennemførelsesforordning nr. 668/2010 og afgørelse 2010/413. Rådet besvarede ikke denne skrivelse.

II. Retsforhandlinger og parternes påstande

28 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 25. september 2015 har sagsøgeren anlagt nærværende søgsmål. Sagen er på grund af konneksitet blevet fordelt til Rettens Første Afdeling.

29 Rådet indgav svarskrift den 15. januar 2016.

30 Ved dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 16. marts 2016 anmodede Europa-Kommissionen om tilladelse til at indtræde i denne sag til støtte for Rådets påstande.

31 Den 14. april 2016 fremsatte Rådet sine bemærkninger til anmodningen om intervention. Sagsøgeren fremsatte ikke bemærkninger til denne anmodning inden for den fastsatte frist.

32 Den 13. maj 2016 indgav sagsøgeren replik.

33 Ved beslutning truffet af formanden for Rettens tidligere Første Afdeling den 18. maj 2016, vedtaget i overensstemmelse med artikel 144, stk. 4, i Rettens procesreglement, fik Kommissionen tilladelse til at indtræde i den foreliggende tvist.

34 Den 8. juli 2016 indgav Rådet duplik.

35 Den 19. juli 2016 indgav Kommissionen interventionsindlæg. Henholdsvis den 7. september og den 11. oktober 2016 indgav Rådet og sagsøgeren deres bemærkninger til dette indlæg.

36 Efter forslag fra den refererende dommer traf Retten (Første Afdeling) bestemmelse om en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, der bestod i at høre parterne om en eventuel udsættelse af sagens behandling i afventning af Domstolens afgørelse i sag C-45/15 P, Safa Nicu Sepahan mod Rådet. Hovedparterne fremsatte deres bemærkninger hertil inden for den fastsatte frist.

37 Efter en ændring af sammensætningen af Rettens afdelinger i henhold til procesreglementets artikel 27, stk. 5, blev den refererende dommer tilknyttet Første Afdeling, hvortil denne sag følgelig blev henvist.

38 Under hensyn til hovedparternes bemærkninger traf formanden for Rettens Første Afdeling ved beslutning af 10. oktober 2016 bestemmelse om at udsætte behandlingen af den foreliggende sag.

39 Efter afsigelsen af dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), traf Retten (Første Afdeling) bestemmelse om en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, der bestod i at høre parterne om, hvilke konsekvenser denne dom efter deres opfattelse ville have for den foreliggende sag. Hovedparterne fremsatte deres bemærkninger herom inden for den fastsatte frist.

40 Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 12. juli 2017 anmodede sagsøgeren om afholdelse af et retsmøde i overensstemmelse med procesreglementets artikel 106, stk. 1.

41 I medfør af procesreglementets artikel 28 og efter forslag fra Første Afdeling besluttede Retten den 14. december 2017 at henvise den foreliggende sag til et udvidet dommerkollegium.

42 Efter forslag fra den refererende dommer besluttede Retten at indlede retsforhandlingernes mundtlige del, at indhente hovedparternes bemærkninger med hensyn til en eventuel forening af den foreliggende sag med sag T-559/15, Post Bank Iran mod Rådet, med henblik på retsforhandlingernes mundtlige del og at stille parterne en række spørgsmål. Parterne efterkom disse anmodninger inden for den fastsatte frist.

43 Ved beslutning af 9. februar 2018 traf formanden for Rettens Første Afdeling bestemmelse om at forene den foreliggende sag og sag T-559/15, Post Bank Iran mod Rådet, med henblik på retsforhandlingernes mundtlige del.

44 Parterne afgav indlæg og besvarede mundtlige spørgsmål fra Retten i retsmødet den 20. marts 2018. I sine svar præciserede sagsøgeren bl.a. den ulovlighed, som blev fastslået i dom af 6. september 2013, Iran Insurance mod Rådet (T-12/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:401), og påberåbte sig denne til støtte for sit erstatningskrav, hvilket blev tilført protokollatet fra retsmødet.

45 Sagsøgeren har i stævningen i det væsentlige nedlagt følgende påstande:

– Rådet tilpligtes, til dækning af den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren har lidt som følge den ulovlige opførelse af sagsøgerens navn på de omtvistede lister mellem juli 2010 og november 2013 i henhold til afgørelse 2010/644, forordning nr. 961/2010, afgørelse 2011/783, gennemførelsesforordning nr. 1245/2011 og forordning nr. 267/2012 (herefter »de omtvistede retsakter«), at betale sagsøgeren erstatninger på 4 774 187,07 euro (EUR), 84 767,66 britiske pund (GBP) (ca. 94 939 EUR) og 1 532 688 amerikanske dollar (USD) (ca. 1 318 111 EUR) samt ethvert andet beløb, der måtte blive fastslået under retssagen.

– Rådet tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

46 I replikken og sine bemærkninger til interventionsindlægget har sagsøgeren ændret sin erstatningspåstand og kræver nu erstatninger til dækning af den lidte økonomiske og ikke-økonomiske skade på 3 494 484,07 EUR, 84 767,66 GBP (ca. 94 939 EUR), 33,945 mia. iranske rialer (IRR) (ca. 678 900 EUR) og 1 532 688 USD (ca. 1 318 111 EUR) samt ethvert andet beløb, der måtte blive fastslået under retssagen.

47 Rådet har i det væsentlige nedlagt følgende påstande:

– Sagen afvises delvist på grund af manglende kompetence til at påkende den, og i øvrigt afvises sagen, idet det er åbenbart, at den ikke kan antages til realitetsbehandling, eller Rådet frifindes, idet sagen under alle omstændigheder er åbenbart ugrundet.

– Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

48 Kommissionen har nedlagt påstand om afvisning, henholdsvis frifindelse af Rådet.

III. Retlige bemærkninger

A. Rettens kompetence

49 [Som berigtiget ved kendelse af 21. marts 2019] I duplikken har Rådet anført, at for så vidt som sagsøgerens erstatningskrav er støttet på ulovligheden af opførelsen af dennes navn på listen i bilag II til afgørelse 2010/413, som ændret ved afgørelse 2010/644, har Retten ikke kompetence til at træffe afgørelse i den foreliggende sag, for så vidt som artikel 275, stk. 2, TEUF ikke giver Retten kompetence til at træffe afgørelse vedrørende et erstatningskrav, der er støttet på ulovligheden af en retsakt, der henhører under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP).

50 I sine skriftlige svar på Rettens spørgsmål (præmis 42 ovenfor) har sagsøgeren gjort gældende, at Rådets afvisningspåstand skal afvises, idet den er nedlagt for sent, og at den er ugrundet, for så vidt som FUSP-retsakterne i det foreliggende tilfælde blev gennemført ved forordninger, der er vedtaget i henhold til artikel 215 TEUF.

51 I denne henseende skal der henvises til, at en afvisningspåstand, som nedlægges i duplikken, selv om den kunne være blevet nedlagt allerede i svarskriftet, skal anses for at være nedlagt for sent (jf. i denne retning dom af 18.2.2016, Jannatian mod Rådet, T-328/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:86, præmis 29). Den foreliggende afvisningspåstand, som Rådet kunne have nedlagt allerede i svarskriftet, er således nedlagt for sent, og som sådan kan den ikke antages til realitetsbehandling.

52 I henhold til procesreglements artikel 129 kan Retten ikke desto mindre til enhver tid af egen drift efter at have hørt hovedparterne tage stilling til, om sagen skal afvises, fordi ufravigelige procesforudsætninger ikke er opfyldt, hvilke ifølge retspraksis omfatter Den Europæiske Unions retsinstansers kompetence til at påkende sagen (jf. i denne retning dom af 18.3.1980, Ferriera Valsabbia m.fl. mod Kommissionen, 154/78, 205/78, 206/78, 226/78-228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 og 85/79, EU:C:1980:81, præmis 7, og af 17.6.1998, Svenska Journalistförbundet mod Rådet, T-174/95, EU:T:1998:127, præmis 80).

53 Det fremgår imidlertid af artikel 24, stk. 1, andet afsnit, sjette punktum, TEU og artikel 275, stk. 1, TEUF, at Domstolen principielt ingen kompetence har for så vidt angår de primærretlige bestemmelser vedrørende FUSP og retsakter vedtaget på grundlag af disse bestemmelser. Det er kun undtagelsesvis, at Unionens retsinstanser i henhold til artikel 275, stk. 2, TEUF har kompetence på området for FUSP. Denne kompetence omfatter dels kontrol af overholdelsen af artikel 40 TEU, dels annullationssøgsmål anlagt af fysiske eller juridiske personer på de betingelser, der fremgår af

artikel 263, stk. 4, TEUF, mod restriktive foranstaltninger vedtaget af Rådet inden for rammerne af FUSP. Derimod tildeler artikel 275, stk. 2, TEUF ikke Domstolen nogen kompetence til at påkende et hvilken som helst erstatningssøgsmål (dom af 18.2.2016, Jannatian mod Rådet, T-328/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:86, præmis 30).

54 Heraf følger, at et erstatningssøgsmål med henblik på at opnå erstatning for den skade, der angiveligt er lidt som følge af vedtagelsen af en retsakt inden for området for FUSP, ikke er omfattet af Rettens kompetence (dom af 18.2.2016, Jannatian mod Rådet, T-328/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:86, præmis 31).

55 Retten har derimod altid erklæret sig kompetent til at påkende et krav om erstatning for skade, som en person eller en enhed angiveligt har lidt på grund af restriktive foranstaltninger, der er vedtaget over for denne i henhold til artikel 215 TEUF (dom af 11.7.2007, Sison mod Rådet, T-47/03, ikke trykt i Sml., EU:T:2007:207, præmis 232-251, og af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 45-149, stadfæstet efter appel ved dom af 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, C-45/15 P, EU:C:2017:402).

56 I den foreliggende sag blev de restriktive foranstaltninger, som blev vedtaget over for sagsøgeren ved henholdsvis afgørelse 2010/644 og afgørelse 2011/783, gennemført ved de omtvistede retsakter, der blev vedtaget i henhold til artikel 215 TEUF.

57 Heraf følger, at selv om Retten ikke har kompetence til at påkende sagsøgerens erstatningskrav, for så vidt som det tager sigte på at opnå erstatning for den skade, som sagsøgeren måtte have lidt som følge af vedtagelsen af afgørelse 2010/644 og afgørelse 2011/783, har den derimod kompetence til at påkende det samme krav, for så vidt som det tager sigte på at opnå erstatning for den skade, som sagsøgeren måtte have lidt som følge af gennemførelsen af disse afgørelser ved de omtvistede retsakter.

58 Følgelig er der alene anledning til at behandle det foreliggende søgsmål, for så vidt som det tager sigte på at opnå erstatning for den skade, som sagsøgeren hævder at have lidt som følge af, at de restriktive foranstaltninger, som blev vedtaget over for denne i afgørelse 2010/644 og afgørelse 2011/783, blev gennemført ved de omtvistede retsakter.

B. Formaliteten

59 Uden at fremsætte indsigelse ved særskilt dokument har Rådet, støttet af Kommissionen, anført, at det er åbenbart, at det foreliggende søgsmål må afvises, i det væsentlige fordi stævningen ikke indeholder de nødvendige faktiske oplysninger, der gør det muligt at afgøre, om alle betingelserne for at drage Unionen til ansvar er opfyldt i det foreliggende tilfælde.

60 Kommissionen har tilføjet, at det foreliggende søgsmål, henset til datoen for dets anlæggelse, den 25. september 2015, er blevet anlagt efter udløbet af fristen på fem år i henhold til artikel 46 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, for så vidt som det tager sigte på at opnå erstatning for en skade, der indtrådte før den 25. oktober 2010. I overensstemmelse med retspraksis bør det foreliggende søgsmål derfor delvist afvises. Ifølge Kommissionen kan den delvise forældelse af søgsmålet behandles ex officio, idet der er tale om et spørgsmål vedrørende ufravigelige procesforudsætninger.

61 Rådet er af den opfattelse, at spørgsmålet om forældelse ikke synes at opstå i den foreliggende sag, for så vidt som sagsøgeren kun kræver erstatning for opførelsen af dennes navn på de omtvistede lister efter den 25. september 2010. Ikke desto mindre har Rådet anført, at såfremt en forældelsessituation måtte blive aktuel, ville den som et spørgsmål vedrørende ufravigelige procesforudsætninger kunne tages op ex officio.

62 Sagsøgeren har gjort gældende, at afvisningspåstanden under henvisning i det væsentlige til manglende overholdelse af det krav om præcision, der er fastslået i artikel 21 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, og i procesreglementets artikel 76, litra d), ikke kan antages til realitetsbehandling, da den er nedlagt for sent, og at den under alle omstændigheder er ugrundet, for så vidt som stævningen var tilstrækkeligt fuldstændig, præcis og begrundet. Vedrørende afvisningspåstanden under henvisning i det væsentlige til delvis forældelse af det krav, der ligger til grund for nærværende søgsmål, har sagsøgeren indvendt, at det ikke kan antages til realitetsbehandling og ikke kan behandles ex officio af Retten, idet der ikke er tale om en ufravigelig procesforudsætning. Under alle omstændigheder er denne afvisningspåstand ugrundet.

63 Hvad angår den afvisningspåstand, der er baseret på manglende overholdelse af det krav om præcision, der er fastslået artikel 21 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol og i procesreglementets artikel 76, litra d), skal der henvises til, at enhver stævning i overensstemmelse med de nævnte bestemmelser skal angive søgsmålets genstand samt de anbringender og argumenter, der gøres gældende. Disse angivelser skal være tilstrækkeligt klare og præcise til, at sagsøgte kan tilrettelægge sit forsvar, og Retten i givet fald på det således foreliggende grundlag kan tage stilling til sagen. Det er af retssikkerheds- og retsplejehensyn en forudsætning for, at et søgsmål kan antages til realitetsbehandling, at de væsentlige faktiske og retlige omstændigheder, søgsmålet støttes på, fremgår på en sammenhængende og forståelig måde af selve stævningen, i det mindste i summarisk form (jf. analogt dom af 3.2.2005, Chiquita Brands m.fl. mod Kommissionen, T-19/01, EU:T:2005:31, præmis 64 og den deri nævnte retspraksis).

64 Det skal ligeledes bemærkes, at Unionen i medfør af artikel 340, stk. 2, TEUF »[f]or så vidt angår ansvar uden for kontraktforhold […] i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, [skal] erstatte skader forvoldt af dets institutioner eller af dets ansatte under udøvelsen af deres hverv«. Ifølge fast retspraksis forudsætter Unionens erstatningsansvar uden for kontraktforhold for retsstridig adfærd udvist af dens organer som omhandlet i artikel 340, stk. 2, TEUF, at en række betingelser er opfyldt, nemlig at den adfærd, der lægges institutionerne til last, har været retsstridig, at der foreligger et reelt tab, og at der er en årsagsforbindelse mellem denne adfærd og det påståede tab (jf. dom af 9.9.2008, FIAMM m.fl. mod Rådet og Kommissionen, C-120/06 P og C-121/06 P, EU:C:2008:476, præmis 106 og den deri nævnte retspraksis, af 11.7.2007, Schneider Electric mod Kommissionen, T-351/03, EU:T:2007:212, præmis 113, og af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 47).

65 For at opfylde de krav om klarhed og præcision, der følger af procesreglementets artikel 76, litra d), som fortolket i retspraksis, skal en stævning, hvori der nedlægges påstand om erstatning for skader, der angiveligt er forvoldt af en EU-institution, indeholde oplysninger, der gør det muligt at fastslå, hvilken adfærd fra institutionens side sagsøgeren sigter til, begrundelsen for, at sagsøgeren er af den opfattelse, at der foreligger årsagsforbindelse mellem adfærden og det tab, denne påstår at have lidt, samt dette tabs karakter og omfang (jf. i denne retning og analogt dom af 3.2.2005, Chiquita Brands m.fl. mod Kommissionen, T-19/01, EU:T:2005:31, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis).

66 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren i stævningen identificeret, hvilken adfærd fra Rådets side denne sigter til, nemlig vedtagelsen af de omtvistede retsakter, hvis ulovlighed blev fastslået ved dom af 6. september 2013, Iran Insurance mod Rådet (T-12/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:401). Endvidere har sagsøgeren beskrevet og opgjort den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som denne hævder at have lidt som følge af disse retsakter, nemlig en ikke-økonomisk skade, der består i, at sagsøgerens omdømme har lidt skade, og som sagsøgeren efter ret og billighed har anslået til et beløb af 1 mio. EUR, og en økonomisk skade, der for det første svarer til tabet af de renter, som sagsøgeren kunne have oppebåret, hvis denne havde overført de midler, der var indsat på dennes konti i Unionen, til Iran og investeret dem dér, hvilket udgør beløb af 2 544,82 GBP (ca. 2 850 EUR), 17 733,48 USD (ca. 15 250 EUR) og 421,05 USD (ca. 362 EUR), for det andet tabet af de renter, som sagsøgeren kunne have oppebåret, hvis denne havde overført de beløb, som tre forsikrings- eller genforsikringsselskaber skyldte denne, til Iran og investeret dem dér, hvilket udgør beløb af 557 196,09 EUR, 82 222,84 GBP (ca.

92 089 EUR) og 1 532 266,95 USD (ca. 1 317 749 EUR), og for det tredje sagsøgerens indtægtstab som følge af manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende passagertransport på et endeligt anslået beløb af 1 919 554,50 EUR og manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende fragt på et endeligt anslået beløb af 33,945 mia. IRR (ca. 678 900 EUR). Endelig har sagsøgeren forklaret, at den således lidte ikke-økonomiske og økonomiske skade var knyttet til vedtagelsen af de omtvistede retsakter.

67 Redegørelsen i stævningen for den adfærd, som sagsøgeren lægger Rådet til last, grundene til, at sagsøgeren er af den opfattelse, at der foreligger årsagsforbindelse mellem adfærden og det tab, denne påstår at have lidt, samt dette tabs karakter og omfang opfylder de krav, der følger af procesreglementets artikel 76, litra d).

68 Følgelig er Rådets afvisningspåstand under henvisning til manglende opfyldelse af kravet om præcision i artikel 21 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol og i procesreglementets artikel 76, litra d), ugrundet og skal ikke tages til følge.

69 Hvad angår den af Kommissionen nedlagte afvisningspåstand under henvisning til delvis forældelse af det krav, der ligger til grund for nærværende søgsmål, bemærkes, at de af Rådet nedlagte påstande om afvisning eller frifindelse på ingen måde er baseret på påberåbelsen af en sådan forældelse. I henhold til artikel 40, stk. 4, og artikel 53, stk. 1, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol samt procesreglementets artikel 142, stk. 1, kan påstande, der nedlægges i et interventionsindlæg, kun gå ud på helt eller delvist at støtte en af hovedparternes påstande. Desuden indtræder intervenienten i henhold til procesreglementets artikel 142, stk. 3, i sagen, som den foreligger på tidspunktet for interventionen.

70 Heraf følger, at en intervenient ikke har ret til selvstændigt at nedlægge en afvisningspåstand, og at Retten således ikke er forpligtet til at behandle anbringender, som udelukkende er fremsat af intervenienten, og som ikke vedrører en ufravigelig procesforudsætning (jf. i denne retning dom af 24.3.1993, CIRFS m.fl. mod Kommissionen, C-313/90, EU:C:1993:111, præmis 22, og af 3.7.2007, Au Lys de France mod Kommissionen, T-458/04, ikke trykt i Sml., EU:T:2007:195, præmis 32).

71 Det er desuden tidligere blevet fastslået, at for så vidt som et søgsmål vedrørende Unionens ansvar uden for kontraktforhold i medfør af artikel 340 TEUF var reguleret af de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, og en sammenlignende gennemgang af medlemsstaternes retsordener viste, at retsinstansen som hovedregel og med få undtagelser ikke ex officio kunne rejse spørgsmålet om forældelse af adgangen til anlægge et sådant søgsmål, var der ikke anledning til ex officio at efterprøve en problemstilling vedrørende eventuel forældelse af det omhandlede søgsmål (dom af 30.5.1989, Roquette frères mod Kommissionen, 20/88, EU:C:1989:221, præmis 12; jf. i denne retning endvidere dom af 8.11.2012, Evropaïki Dynamiki mod Kommissionen, C-469/11 P, EU:C:2012:705, præmis 51).

72 Følgelig skal Kommissionens afvisningspåstand afvises.

C. Formaliteten vedrørende de beviser, der er fremlagt som bilag til replikken, og sagsøgerens anmodning om tilladelse til at fremlægge supplerende beviser under retsforhandlingerne

73 I duplikken har Rådet, støttet af Kommissionen, nedlagt påstand om, at de beviser, som er fremlagt i bilag R.1-R.15 til replikken, er fremlagt for sent og derfor skal afvises. Ifølge Rådet kunne og, i overensstemmelse med retspraksis, burde disse beviser være blevet fremlagt i forbindelse med stævningen.

74 I replikken har sagsøgeren anmodet Retten om inden for rammerne af en foranstaltning med henblik på bevisoptagelse at tillade denne at fremlægge supplerende beviser under retsforhandlingerne. I sine skriftlige svar på Rettens spørgsmål (præmis 42 ovenfor) har sagsøgeren nedlagt påstand om, at

afvisningspåstanden ikke tages til følge, idet bilag R.1-R.15 til replikken indeholder supplerende beviser for faktiske omstændigheder, der allerede blev fastslået i stævningen, og som er nødvendige for at tilbagevise de argumenter, som Rådet har anført i svarskriftet. Rådet har fuldt ud kunnet udøve retten til forsvar i relation til disse beviser i duplikken. Kommissionen har ligeledes haft mulighed for at kontrollere og vurdere de nævnte beviser.

75 I det foreliggende tilfælde fremgår det af stævningen, at det foreliggende søgsmål vedrører en påstand om erstatning for den ikke-økonomiske og økonomiske skade, som sagsøgeren har angiveligt lidt som følge af Rådets vedtagelse af de omtvistede retsakter. Der er således tale om et søgsmål, hvorved sagsøgeren gør Unionens ansvar uden for kontraktforhold gældende.

76 Ifølge fast retspraksis påhviler det imidlertid i forbindelse med et søgsmål vedrørende ansvar uden for kontraktforhold sagsøgeren at føre bevis ved Unionens retsinstanser for, at det tab, denne hævder at have lidt, faktisk er indtrådt, og for tabets omfang (dom af 28.1.2016, Zafeiropoulos mod Cedefop, T-537/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:36, præmis 91 og den deri nævnte retspraksis, og af 26.4.2016, Strack mod Kommissionen, T-221/08, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:242, præmis 308).

77 Unionens retsinstanser har ganske vist anerkendt, at det i visse tilfælde, bl.a. når det er vanskeligt at fastsætte det påståede tabs størrelse, ikke er nødvendigt i stævningen at angive tabets nøjagtige størrelse eller størrelsen af den krævede erstatning (jf. dom af 28.2.2013, Inalca og Cremonini mod Kommissionen, C-460/09 P, EU:C:2013:111, præmis 104 og den deri nævnte retspraksis).

78 Stævningen i den foreliggende sag blev indgivet den 25. september 2015. Bortset fra en del af den økonomiske skade, for hvilken sagsøgeren ikke var i stand til at fremlægge en endelig opgørelse, opgjorde sagsøgeren i forbindelse med stævningen den ikke-økonomiske og økonomiske skade, som denne mente at have lidt, idet sagsøgeren herved støttede sig på de beviser, der var vedlagt stævningen som bilag. I forbindelse med replikken ændrede sagsøgeren skadesopgørelsen for at tage hensyn til Rådets indsigelse om, at sagsøgeren burde have fradraget omkostninger for så vidt angår visse dele af den økonomiske skade, og fremlagde en endelig opgørelse af den del af den økonomiske skade, med hensyn til hvilken sagsøgeren indtil da kun havde fremlagt en foreløbig opgørelse.

79 Der skal indledningsvis henvises til, at i henhold til artikel 76, litra f), i det procesreglement, der trådte i kraft den 1. juli 2015, og som dermed finder anvendelse på den foreliggende sag, skal enhver stævning i givet fald indeholde de beviser eller en angivelse af de beviser, der påberåbes.

80 Endvidere fremgår det af procesreglementets artikel 85, stk. 1, at beviserne fremlægges eller anføres i forbindelse med den første udveksling af processkrifter. Samme artikels stk. 2 tilføjer, at parterne i forbindelse med replikken og duplikken kan fremlægge eller anføre yderligere beviser til støtte for deres anbringender, forudsat at den forsinkede påberåbelse af beviserne begrundes. I sidstnævnte tilfælde afgør Retten i henhold til procesreglementets artikel 85, stk. 4, spørgsmålet, om de fremsatte beviser kan antages til realitetsbehandling, efter at de øvrige parter har fået lejlighed til at tage stilling hertil.

81 Præklusionsreglen i procesreglementets artikel 85, stk. 1, vedrører ikke modbevis og adgangen til at fremkomme med nye beviser som følge af et modbevis fra modpartens side (jf. dom af 22.6.2017, Biogena Naturprodukte mod EUIPO (ZUM wohl), T-236/16, EU:T:2017:416, præmis 17 og den deri nævnte retspraksis).

82 Det fremgår af retspraksis vedrørende anvendelsen af præklusionsreglen i procesreglementets artikel 85, stk. 1, at parterne skal begrunde, hvorfor de nye beviser først påberåbes på dette tidspunkt (jf. i denne retning og analogt dom af 18.9.2008, Angé Serrano m.fl. mod Parlamentet, T-47/05, EU:T:2008:384, præmis 54), og at Unionens retsinstanser har beføjelse til at prøve rigtigheden af begrundelsen for, at beviserne først fremlægges på dette tidspunkt, og efter omstændighederne indholdet af de pågældende beviser samt, såfremt den sene fremlæggelse ikke er tilstrækkeligt

begrundet, beføjelse til at afvise dem (jf. i denne retning og analogt dom af 14.4.2005, Gaki-Kakouri mod Domstolen, C-243/04 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2005:238, præmis 33, og af 18.9.2008, Angé Serrano m.fl. mod Parlamentet, T-47/05, EU:T:2008:384, præmis 56).

83 Det er tidligere blevet fastslået, at en parts for sene fremlæggelse eller anførelse af beviser kunne begrundes, hvis denne part ikke tidligere havde kunnet råde over de omhandlede beviser, eller hvis modpartens for sene bevisfremlæggelse begrundede, at sagens akter blev suppleret for at overholde kontradiktionsprincippet (jf. i denne retning og analogt dom af 14.4.2005, Gaki-Kakouri mod Domstolen, C-243/04 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2005:238, præmis 32, og af 18.9.2008, Angé Serrano m.fl. mod Parlamentet, T-47/05, EU:T:2008:384, præmis 55).

84 Endelig tilkommer det ifølge retspraksis alene Retten at afgøre, om det er nødvendigt at supplere det bevismateriale, den råder over i de sager, den forelægges til afgørelse, ved at anordne foranstaltninger med henblik på bevisoptagelsen, som ikke kan have til formål at afhjælpe mangler i sagsøgerens bevisførelse (jf. dom af 16.7.2009, SELEX Sistemi Integrati mod Kommissionen, C-481/07 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2009:461, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).

85 Det fremgår af de retlige rammer, som der er henvist til i præmis 79-84 ovenfor, at Retten ikke har beføjelse til inden for rammerne af en foranstaltning med henblik på bevisoptagelse generelt at tillade sagsøgeren at fremlægge alle de beviser, som denne måtte ønske at fremlægge under retsforhandlingerne, således som sagsøgeren har anmodet Retten om, og at en sådan anmodning derfor må afslås.

86 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren fremlagt et antal beviser til støtte for erstatningskravet i bilag R.1-R.15 til replikken uden at give nogen præcis begrundelse for den sene fremlæggelse af disse beviser. Med undtagelse af bilag R.14 til replikken vedrørte disse beviser ikke den del af skaden, for hvilken sagsøgeren først fremsatte en endelig opgørelse i forbindelse med replikken.

87 For så vidt som sagsøgeren i sine svar på Rettens spørgsmål (jf. præmis 42 ovenfor) har påberåbt sig, at bilag R.1-R.15 til replikken indeholder supplerende beviser for faktiske omstændigheder, der allerede var fastslået i stævningen, må denne begrundelse forkastes som irrelevant, eftersom den omstændighed i sig selv, at faktiske omstændigheder allerede er blevet godtgjort, ikke kan begrunde en for sen fremlæggelse af nye beviser.

88 For så vidt som sagsøgeren i sine svar på Rettens spørgsmål (jf. præmis 42 ovenfor) har gjort gældende, at bilag R.1-R.15 til replikken indeholder beviser, der er nødvendige for at tilbagevise de argumenter, som Rådet har anført i svarskriftet, skal det bemærkes, at de beviser, der findes i bilag R.1-R.12 og R.15 til replikken, er blevet fremlagt alene med det formål i overensstemmelse med den i præmis 76 ovenfor nævnte retspraksis at føre bevis for, at den hævdede ikke-økonomiske og økonomiske skade, således som den er opgjort i stævningen, faktisk er indtrådt, og for dets omfang, og ikke for at afkræfte beviser, som er blevet fremlagt af Rådet i bilaget til svarskriftet. Den omstændighed, at Rådet i svarskriftet anførte, at sagsøgeren ikke havde ført tilstrækkeligt bevis for, at den angiveligt lidte skade faktisk var indtrådt, og for dens omfang, kan ikke udlægges som et modbevis som omhandlet i den i præmis 81 ovenfor anførte retspraksis og indebærer ikke, at de beviser, der findes i bilag R.1-R.12 og R.15 til replikken, kan anses for nye beviser, der er fremkommet som følge af et modbevis, eller at den for sene fremlæggelse af disse beviser derfor var begrundet i behovet for at besvare Rådets argumenter og sikre overholdelsen af kontradiktionsprincippet.

89 Derimod blev beviserne i bilag R.13 og R.14 til replikken, dvs. en erklæring fra instituttet Sanjideh Ravesh Arya Audit and Financial Services (herefter »SRA-instituttet«), som havde udarbejdet en »rapport om de økonomiske konsekvenser af de skader, der indtrådte som følge af Den Europæiske Union vedtagne restriktive foranstaltninger«, der blev fremlagt som bilag til stævningen (herefter »SRA-rapporten«), og en skrivelse fra det nævnte institut med henblik på at tilvejebringe nærmere oplysninger om de metoder, instituttet havde anvendt ved udarbejdelsen af nævnte rapport, fremlagt

af sagsøgeren med henblik på at besvare Rådets argumenter i svarskriftet, hvormed dette rejste tvivl om nævnte instituts uafhængighed og de metoder eller de data, der blev anvendt i nævnte rapport. Af denne grund er den for sene fremlæggelse af beviserne i bilag R.13 og R.14 til replikken begrundet i behovet for at besvare Rådets argumenter og sikre overholdelsen af kontradiktionsprincippet.

90 Desuden havde bilag R.14 til formål at begrunde den endelige opgørelse af den del af skaden, som sagsøgeren kun havde kunnet anslå foreløbigt i stævningen.

91 Det fremgår af samtlige ovenfor anførte betragtninger, at det blandt de beviser, der er fremlagt som bilag til replikken, kun er beviserne i bilag R.13 og R.14 til replikken, der kan antages til realitetsbehandling og skal tages i betragtning ved realitetsbehandlingen af søgsmålet.

D. Realiteten

92 Til støtte for det foreliggende søgsmål har sagsøgeren påberåbt sig, at de tre betingelser for Unionens ansvar uden for kontraktforhold, som der er henvist til i præmis 64 ovenfor, er opfyldt i denne sag.

93 Rådet har, støttet af Kommissionen, nedlagt subsidiær påstand om frifindelse med henvisning til, at sagsøgeren ikke, således som det påhviler denne, har ført bevis for, at alle betingelserne for Unionens ansvar uden for kontraktforhold er opfyldt i denne sag.

94 Ifølge fast retspraksis er betingelserne for Unionens ansvar uden for kontraktforhold som omhandlet i artikel 340, stk. 2, TEUF, således som de allerede er opregnet i præmis 64 ovenfor, kumulative (dom af 7.12.2010, Fahas mod Rådet, T-49/07, EU:T:2010:499, præmis 92 og 93, og kendelse af 17.2.2012, Dagher mod Rådet, T-218/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2012:82, præmis 34). Heraf følger, at hvis en af disse betingelser ikke er opfyldt, må sagsøgte frifindes i det hele (dom af 26.10.2011, Dufour mod ECB, T-436/09, EU:T:2011:634, præmis 193).

95 Det skal derfor efterprøves i den foreliggende sag, om sagsøgeren, således som det påhviler denne, har ført bevis for, at den adfærd, som denne lægger Rådet til last, nemlig vedtagelsen af de omtvistede retsakter, er retsstridig, at den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som denne hævder at have lidt, reelt foreligger, og at der er årsagsforbindelse mellem nævnte vedtagelse og den skade, som sagsøgeren påberåber sig.

1. Den hævdede retsstridighed

96 Sagsøgeren har gjort gældende, at betingelsen om, at den adfærd, der lægges en institution til last, er retsstridig, er opfyldt, fordi vedtagelsen af de omtvistede retsakter udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse fra Rådets side af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, som ifølge retspraksis kan medføre, at Unionen ifalder et ansvar uden for kontraktforhold.

97 I denne henseende har sagsøgeren gjort gældende, at opførelsen og opretholdelsen af dennes navn på de omtvistede lister er klart ulovlige, således som Retten fastslog i dom af 6. september 2013, Iran Insurance mod Rådet (T-12/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:401). Endvidere har de retsforskrifter, som er tilsidesat i det foreliggende tilfælde, navnlig til formål at beskytte de berørte personers og enheders individuelle interesser, og de tillægger disse personer og enheder rettigheder (jf. i denne retning og analogt dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 57 og 58).

98 Ifølge sagsøgeren udgør den omstændighed, at Rådet har opført eller opretholdt en persons navn på listerne, selv om det ikke råder over oplysninger eller beviser, der i tilstrækkeligt omfang godtgør, at der er grundlag for de trufne restriktive foranstaltninger, en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af

disse bestemmelser (jf. i denne retning og analogt dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 59, 63 og 68). I det foreliggende tilfælde vedtog Rådet de omtvistede retsakter, i medfør af hvilke der mellem juli 2010 og november 2013 blev truffet restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren, uden det mindste bevis for den adfærd, som blev tilskrevet denne.

99 Endelig er det sagsøgerens opfattelse, at Rådet ikke kan hævde, at de bestemmelser, som det har tilsidesat, var vage, tvetydige eller uklare, eftersom det på det tidspunkt, hvor de omtvistede retsakter blev vedtaget, var klart, at Rådet skulle fremlægge beviser til støtte for de restriktive foranstaltninger, som det traf.

100 Rådet har, støttet af Kommissionen, ikke bestridt, at de omtvistede retsakter er ulovlige, men anført, at denne ulovlighed ikke kan indebære, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold, for så vidt som den ikke udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder. En sådan tilsidesættelse ville kun kunne fastslås, hvis det i overensstemmelse med retspraksis var blevet godtgjort, at Rådet åbenbart og groft havde overskredet grænserne for sin skønsbeføjelse, hvilket ikke var tilfældet i den foreliggende sag.

101 Ved dom af 6. september 2013, Iran Insurance mod Rådet (T-12/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:401), fastslog Retten, at de omtvistede retsakter var ulovlige.

102 Ikke desto mindre skal der henvises til, at ifølge Rettens faste praksis er konstateringen af en retsakts manglende lovlighed, hvor beklagelig denne end er, ikke tilstrækkelig til at anse betingelsen for Unionens erstatningsansvar uden for kontraktforhold om, at den adfærd, der er lagt institutionerne til last, skal være retsstridig, for at være opfyldt (jf. i denne retning dom af 6.3.2003, Dole Fresh Fruit International mod Rådet og Kommissionen, T-56/00, EU:T:2003:58, præmis 72-75, af 23.11.2011, Sison mod Rådet, T-341/07, EU:T:2011:687, præmis 31, og af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 50).

103 Betingelsen om, at der foreligger en retsstridig adfærd fra EU-institutionernes side, kræver, at der er sket en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder (jf. dom af 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).

104 Kravet om en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, har – uanset hvilken slags retsstridig handling der er tale om – til formål at forhindre, at risikoen for at skulle bære de tab, de berørte personer påberåber sig, hæmmer den omhandlede institutions evne til at udøve sine kompetencer fuldt ud i den almene interesse, både inden for rammerne af sin retsanordnende virksomhed eller sin virksomhed, der indebærer økonomiske afgørelser, og i forbindelse med institutionens administrative kompetence, uden at lade andre bære konsekvenserne af åbenbare og uundskyldelige tilsidesættelser (jf. dom af 23.11.2011, Sison mod Rådet, T-341/07, EU:T:2011:687, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis, og af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 51).

105 Efter at have identificeret de retsregler, hvis tilsidesættelse påberåbes af sagsøgeren i det foreliggende tilfælde, skal det for det første undersøges, om disse regler har til formål at tillægge borgerne rettigheder, og for det andet, om Rådet har begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af disse regler.

a) De retsregler, hvis tilsidesættelse påberåbes

106 I retsmødet præciserede sagsøgeren som svar på Rettens mundtlige spørgsmål vedrørende de retsregler, hvis ulovlighed var blevet fastslået i dom af 6.9.2013, Iran Insurance mod Rådet (T-12/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:401), at denne udelukkende henviste til konstateringen i nævnte doms præmis 129 og 130, hvorefter de omtvistede retsakter, for så vidt som de omfattede levering, ved sagsøgeren selv, af forsikringsydelser i forbindelse med køb af helikopterreservedele, elektronik og computere til anvendelse i luftfartøjer og til missilnavigation, savnede grundlag, fordi de ikke var underbygget af beviser, og at de, i det væsentlige, tilsidesatte artikel 20, stk. 1, litra b), i afgørelse 2010/413, artikel 16, stk. 2, litra a), i forordning nr. 961/2010 og artikel 23, stk. 2, litra a), i forordning nr. 267/2012.

b) Spørgsmålet, om de retsregler, hvis tilsidesættelse påberåbes, har til formål at tillægge borgerne rettigheder

107 Det fremgår af retspraksis, at bestemmelser, der udtømmende fastsætter, på hvilke betingelser restriktive foranstaltninger kan vedtages, i det væsentlige har til formål at beskytte de af disse foranstaltninger eventuelt berørte personers og enheders individuelle interesser, idet de begrænser de tilfælde, hvor sådanne foranstaltninger lovligt kan anvendes over for dem (jf. analogt dom af 23.11.2011, Sison mod Rådet, T-341/07, EU:T:2011:687, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis, og af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 57).

108 Sådanne bestemmelser sikrer således beskyttelsen af de af restriktive foranstaltninger eventuelt berørte personers og enheders individuelle interesser, og de skal derfor anses for retsregler, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder. Hvis de materielle betingelser ikke er opfyldt, har den berørte person eller enhed således ret til ikke at blive pålagt restriktive foranstaltninger. En sådan ret indebærer nødvendigvis, at en person eller enhed, som pålægges restriktive foranstaltninger under betingelser, som ikke er fastsat i de omhandlede bestemmelser, kan kræve erstatning for de skadevoldende konsekvenser af disse foranstaltninger, hvis det viser sig, at pålæggelsen af foranstaltningerne beror på en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af de materielle regler, som Rådet anvender (jf. analogt dom af 23.11.2011, Sison mod Rådet, T-341/07, EU:T:2011:687, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis, og af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 58).

109 Heraf følger, at de regler, hvis tilsidesættelse påberåbes af sagsøgeren i det foreliggende tilfælde, er retsregler, der tillægger borgere, herunder sagsøgeren i dennes egenskab af en person, der er omfattet af de omtvistede retsakter, rettigheder.

c) Spørgsmålet, om Rådet har begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af de retsregler, hvis tilsidesættelse påberåbes

110 Domstolen har tidligere haft lejlighed til at præcisere, at tilsidesættelse af en retsregel, der tillægger borgerne rettigheder, kan anses for tilstrækkeligt kvalificeret, når den indebærer, at den omhandlede institution åbenbart og alvorligt har overskredet grænserne for sine skønsbeføjelser, idet de forhold, der i denne forbindelse kan tages i betragtning, bl.a. er, hvor klar og præcis den tilsidesatte bestemmelse er, såvel som hvor vidt et skøn den tilsidesatte bestemmelse overlader EU-myndigheden (jf. dom af 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).

111 Såfremt denne myndighed alene råder over et stærkt begrænset eller intet skøn, kan selve den omstændighed, at der er begået en overtrædelse af EU-retten, ifølge retspraksis være tilstrækkelig til at bevise, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse (jf. dom af 11.7.2007, Sison mod Rådet, T-47/03, ikke trykt i Sml., EU:T:2007:207, præmis 235 og den deri nævnte retspraksis).

112 Det fremgår endelig af retspraksis, at en overtrædelse af EU-retten under alle omstændigheder er åbenbart kvalificeret, når den har varet ved til trods for, at der er afsagt en dom, der fastslår traktatbruddet, eller en dom i en præjudiciel sag, eller der foreligger en fast praksis fra Unionens retsinstanser på det pågældende område, hvoraf det fremgår, at den omtvistede adfærd har karakter af en overtrædelse (jf. dom af 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).

113 På det tidspunkt, hvor Rådet vedtog de omtvistede retsakter, dvs. mellem den 25. oktober 2010 og den 23. marts 2012, fremgik det allerede klart og præcist af retspraksis, at Rådet i tilfælde, hvor det bestrides, at betingelserne for at anvende kriteriet om »støtte« til nuklear spredning, som er fastslået i artikel 20, stk. 1, litra b), i afgørelse 2010/413, i artikel 16, stk. 2, litra a), i forordning nr. 961/2010 og i artikel 23, stk. 2, litra a), i forordning nr. 267/2012, er opfyldt, skal føre bevis herfor. Domstolen har endvidere tidligere haft lejlighed til på grundlag af en retspraksis, der forelå før vedtagelsen af de omtvistede retsakter, at fastslå, at Rådets forpligtelse til i tilfælde af anfægtelse at fremlægge de oplysninger og beviser, der underbygger vedtagelsen af restriktive foranstaltninger over for en person eller en enhed, fremgik af Domstolens faste praksis (jf. dom af 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, præmis 35-40 og den deri nævnte retspraksis).

114 Desuden og for så vidt som Rådets forpligtelse til at efterprøve og godtgøre, at der er grundlag for de restriktive foranstaltninger, der er truffet over for den berørte person eller enhed, før vedtagelsen af disse foranstaltninger, er nødvendig af hensyn til overholdelsen af den berørte persons eller enheds grundlæggende rettigheder og navnlig dennes ret til en effektiv domstolsprøvelse, råder det ikke over nogen skønsmargen i denne henseende (dom af 18.2.2016, Jannatian mod Rådet, T-328/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:86, præmis 52; jf. ligeledes i denne retning dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 59-61). Således rådede Rådet i den foreliggende sag ikke over nogen skønsmargen i forbindelse med opfyldelsen af den nævnte forpligtelse.

115 Derfor begik Rådet i den foreliggende sag, idet det ikke overholdt sin forpligtelse til at underbygge de omtvistede retsakter, en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der tillægger en borger, nemlig sagsøgeren, rettigheder.

116 Følgelig er betingelsen om, at den adfærd, der lægges Rådet til last, nemlig vedtagelsen af de omtvistede retsakter, skal være retsstridig, opfyldt med hensyn til de retsregler, som sagsøgeren har påberåbt sig, hvis tilsidesættelse blev fastslået i præmis 129 og 130 i dom af 6. september 2013, Iran Insurance mod Rådet (T-12/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:401).

2. Den hævdede skade og spørgsmålet om årsagsforbindelse mellem retsstridigheden af den kritiserede adfærd og denne skade

117 Sagsøgeren hævder at have godtgjort den reelle og sikre karakter af den ikke-økonomiske og økonomiske skade, som denne har lidt som følge af de omtvistede retsakter.

118 Rådet har, støttet af Kommissionen, anført, at betingelsen om, at der skal foreligge en skade, ikke er opfyldt i den foreliggende sag. De omtvistede retsakter var ikke sanktioner af strafferetlig karakter over for sagsøgeren og havde ikke til formål at forvolde sagsøgeren skade. De tjente udelukkende til at modvirke nuklear spredning.

119 Hvad angår betingelsen om, at skaden skal være reel, kan Unionen ifølge retspraksis (jf. i denne retning dom af 27.1.1982, De Franceschi mod Rådet og Kommissionen, 51/81, EU:C:1982:20, præmis 9, af 13.11.1984, Birra Wührer m.fl. mod Rådet og Kommissionen, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 og 282/82, EU:C:1984:341, præmis 9, og af 16.1.1996, Candiotte mod Rådet, T-108/94, EU:T:1996:5, præmis 54), kun ifalde ansvar uden for kontraktforhold, hvis sagsøgeren har lidt et reelt og sikkert tab. Det påhviler sagsøgeren at godtgøre, at denne betingelse er opfyldt (jf. dom af

9.11.2006, Agraz m.fl. mod Kommissionen, C-243/05 P, EU:C:2006:708, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis), og nærmere bestemt at fremlægge afgørende beviser for tabets eksistens og omfang (jf. dom af 16.9.1997, Blackspur DIY m.fl. mod Rådet og Kommissionen, C-362/95 P, EU:C:1997:401, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).

120 Nærmere bestemt skal ethvert krav om erstatning for en skade, hvad enten der er tale om en ikke-økonomisk eller en økonomisk skade, og uanset om der er tale om en symbolsk eller en egentlig erstatning, præcisere karakteren af den påståede skade i relation til den kritiserede adfærd og i det mindste tilnærmelsesvist angive skadens samlede omfang (jf. dom af 26.2.2015, Sabbagh mod Rådet, T-652/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:112, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis).

121 For så vidt angår betingelsen om, at der skal være en årsagsforbindelse mellem den påståede adfærd og det påberåbte tab, skal nævnte tab fremgå tilstrækkeligt klart af den påståede adfærd, idet sidstnævnte skal være den afgørende årsag til tabet, mens der ikke er nogen forpligtelse til at erstatte ethvert, eventuelt fjernt, tab i forbindelse med en ulovlig situation (jf. i denne retning dom af 4.10.1979, Dumortier m.fl. mod Rådet, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 og 45/79, EU:C:1979:223, præmis 21; jf. ligeledes dom af 10.5.2006, Galileo International Technology m.fl. mod Kommissionen, T-279/03, EU:T:2006:121, præmis 130 og den deri nævnte retspraksis). Det tilkommer sagsøgeren at føre bevis for årsagsforbindelsen mellem den påberåbte adfærd og det påståede tab (jf. dom af 30.9.1998, Coldiretti m.fl. mod Kommissionen, T-149/96, EU:T:1998:228, præmis 101 og den deri nævnte retspraksis).

122 Det skal derfor efterprøves, om sagsøgeren i det foreliggende tilfælde har godtgjort, at den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som denne angiveligt har lidt som følge af vedtagelsen af de omtvistede retsakter, er reelt og sikkert, og at der foreligger årsagsforbindelse mellem den nævnte vedtagelse og denne skade.

a) Den angiveligt lidte ikke-økonomiske skade

123 Sagsøgeren har gjort gældende, at de omtvistede retsakter, for så vidt som de har påvirket dennes omdømme, har forvoldt denne en betydelig ikke-økonomisk skade, som sagsøgeren efter ret og billighed har ansat til 1 mio. EUR, således som denne allerede oplyste i sin skrivelse til Rådet af 25. juli 2015. I denne henseende har sagsøgeren anført, at Unionens retsinstanser i en sammenlignelig situation allerede har fastslået og tilkendt erstatning for den ikke-økonomiske skade for et selskab som følge af en krænkelse af dets omdømme (dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 80 og 83).

124 I modsætning til, hvad Rådet har gjort gældende med støtte i en dom fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (herefter »Menneskerettighedsdomstolen«), nemlig Menneskerettighedsdomstolens dom af 19. juli 2011, Uj mod Ungarn (CE:ECHR:2011:0719JUD002395410), er sagsøgeren af den opfattelse, at selskaber har en ikke-økonomisk dimension og kan lide ikke-økonomisk skade, eksempelvis som følge af en krænkelse af deres omdømme og deres evne til at udøve deres forretningsmæssige virksomhed. Rådets henvisning til denne dom fra Menneskerettighedsdomstolen er ikke rammende, fordi denne dom kun behandler beskyttelsen af omdømme i forhold til restriktioner for ytringsfriheden. Bevarelse af et godt omdømme er et særlig vigtigt element på markedet for forsikring, hvor sagsøgeren er aktiv, for så vidt som dette marked er baseret på tillidsforhold mellem aktørerne. Sagsøgeren har gjort gældende, at denne før vedtagelsen af de omtvistede retsakter havde et godt omdømme på internationalt plan, hvilket bevidnes af den omstændighed, at selskabet udøvede forsikringsvirksomhed på internationalt plan, at det havde indgået aftaler med velrenommerede internationale forsikrings- eller genforsikringsselskaber, at det var blevet tildelt internationalt anerkendte kvalitetscertifikater, og at dets medlemmers ekspertise var internationalt anerkendt, hvilket dokumenteres af den omstændighed, at de deltog i internationale faglige konferencer og videnskabelige møder. De omtvistede retsakter, der

har knyttet sagsøgerens navn til en alvorlig trussel mod international fred og sikkerhed og har ført til ufrivillig indstilling af sagsøgerens aktiviteter i Unionen, har beklikket dennes omdømme. Ifølge sagsøgeren har denne efter vedtagelsen af disse retsakter hverken kunnet indgå nogen aftale med internationale selskaber eller deltage i videnskabelige eller rådgivende møder, i en faglig organisations aktiviteter eller i møder arrangeret på internationalt plan eller blive vurderet af internationale vurderingsorganer. Inden for den kommercielle sektor forholder det sig under alle omstændigheder således, at når en erhvervsdrivende ufrivilligt indstiller sin virksomhed, er det åbenbart og uundgåeligt til skade for dennes omdømme og troværdighed. Efter ophævelsen i 2016 af de restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren var det fortsat vanskeligt eller endog umuligt for denne at blive tilmeldt faglige seminarer. For at genoprette sit omdømme vil sagsøgeren skulle føre en verdensomspændende reklamekampagne, hvortil de anslåede udgifter vil være på 45 mio. USD (ca. 38,7 mio. EUR). Da sagsøgeren endnu ikke præcist har opgjort udgifterne til genoprettelse af sit omdømme, vil Retten inden for rammerne af en foranstaltning med henblik på bevisoptagelse kunne udpege en uvildig sagkyndig med henblik på denne opgørelse. Endelig er det sagsøgerens opfattelse, at det ikke er nødvendigt at godtgøre, at denne har afholdt udgifter, herunder reklameudgifter, med henblik på at genoprette sit omdømme. Det er tilstrækkeligt, at sagsøgeren påberåber sig, at dennes omdømme har lidt skade, og at genoprettelse af sagsøgerens omdømme kræver afholdelse af betydelige omkostninger.

125 Rådet er, støttet af Kommissionen, af den opfattelse, at det under alle omstændigheder skal frifindes for påstanden om erstatning for den angiveligt lidte ikke-økonomiske skade. I denne henseende har Rådet gjort gældende, at sagsøgeren i de omtvistede retsakter ikke er blevet stigmatiseret som en organisation, der som sådan udgør en trussel mod international fred og sikkerhed, og at sagsøgeren i øvrigt ikke har fremlagt noget bevis til støtte herfor. Sagsøgeren blev udelukkende identificeret som en person, der gennem sin virksomhed har været impliceret i indkøb af en række produkter, der kan anvendes i forbindelse med programmer, som er omfattet af sanktioner i henhold til De Forenede Nationers Sikkerhedsråds resolution 1737, hvilket var tilstrækkeligt til at begrunde opførelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister. Sagsøgeren har ikke fremlagt noget bevis for at have lidt ikke-økonomisk skade som følge af vedtagelsen af de nævnte retsakter, således som det kræves i retspraksis (kendelse af 17.2.2012, Dagher mod Rådet, T-218/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2012:82, præmis 46). Der er intet bevis for, at sagsøgeren har haft et godt omdømme på internationalt plan, har lidt et indtægtstab som følge af skade på sit omdømme og har afholdt omkostninger til reklamekampagner eller til på anden måde at genoprette sit omdømme. Den avisartikel vedrørende den anslåede udgift til en verdensomspændende reklamekampagne, der er fremlagt som bilag til stævningen, er irrelevant, eftersom den vedrører et selskab, der ikke har nogen forbindelse til sagsøgeren, og som udøver virksomhed inden for en anden sektor og på et andet kontinent end sagsøgeren og ikke har noget med Unionens restriktive foranstaltninger at gøre. Det af sagsøgeren anførte i replikken beviser ikke, at dennes omdømme har lidt skade, og at der dermed foreligger en ikke-økonomisk skade i denne forbindelse. Under alle omstændigheder skal der, således som Menneskerettighedsdomstolen fastslog i § 22 i dom af 19. juli 2011, Uj mod Ungarn (CE:ECHR:2011:0719JUD002395410), sondres mellem skade på et selskabs forretningsmæssige omdømme og skade på en persons omdømme vedrørende dennes sociale status, idet førstnævnte ikke har nogen ikke-økonomisk dimension. Retten har selv henvist til denne retspraksis i en sag vedrørende restriktive foranstaltninger (dom af 12.2.2015, Akhras mod Rådet, T-579/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:97, præmis 152). Sagsøgeren forsøger at omgå sin forpligtelse til at godtgøre, at den hævdede skade foreligger, og kvantificere den ved at anmode Retten om at udpege en sagkyndig inden for rammerne af en foranstaltning med henblik på bevisoptagelse. Skulle Retten finde, at Unionen er ifaldet ansvar uden for kontraktforhold, bør den i overensstemmelse med retspraksis fastslå, at annullationen af de anfægtede retsakter udgør en tilstrækkelig kompensation for den af sagsøgeren lidte ikke-økonomiske skade. Under alle omstændigheder er det af sagsøgeren krævede beløb på 1 mio. EUR i erstatning for den ikke-økonomiske skade, som denne angiveligt har lidt, uforholdsmæssigt stort, henset til retspraksis, og uunderbygget.

126 Kommissionen har tilføjet, at den type af ikke-økonomisk skade, som sagsøgeren har påberåbt sig, nemlig udgifter til en reklamekampagne med henblik på at genoprette sit image, ikke kan skelnes fra en økonomisk skade, hvis reelle og konkrete karakter det påhviler denne at bevise.

127 Hvad angår erstatningen for den skade, som sagsøgeren kvalificerer som »ikke-økonomisk«, henviser sagsøgeren til en skade på sit omdømme som følge af, at sagsøgerens navn er blevet forbundet med en alvorlig trussel mod international fred og sikkerhed, hvis reelle eksistens har vist sig ved, at vedtagelsen af de omtvistede retsakter har påvirket tredjemands adfærd over for sagsøgeren, og hvis omfang kan måles i forhold til udgiften til den investering i reklame, som sagsøgeren har måttet foretage for at genoprette sit omdømme.

128 Den skade, som sagsøgeren således kræver erstattet som ikke-økonomisk skade, er af immateriel karakter og består i en skade på sagsøgerens image eller omdømme.

129 Det fremgår imidlertid af retspraksis på grundlag af artikel 268 TEUF, sammenholdt med artikel 340, stk. 2, TEUF, at en juridisk person principielt kan tilkendes erstatning for ikke-økonomisk skade (jf. i denne retning dom af 28.1.1999, BAI mod Kommissionen, T-230/95, EU:T:1999:11, præmis 37, og af 15.10.2008, Camar mod Kommissionen, T-457/04 og T-223/05, ikke trykt i Sml., EU:T:2008:439, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis), og at der kan være tale om ikke-økonomisk skade i form af skade på den nævnte persons image eller omdømme (jf. i denne retning dom af 9.7.1999, New Europe Consulting og Brown mod Kommissionen, T-231/97, EU:T:1999:146, præmis 53 og 69, af 8.11.2011, Idromacchine m.fl. mod Kommissionen, T-88/09, EU:T:2011:641, præmis 70-76, og af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 80-85).

130 For så vidt som Rådet påberåber sig Menneskerettighedsdomstolens praksis, skal der henvises til, at Menneskerettighedsdomstolen, henset til dens egen praksis og i lyset af denne tilgang, ikke udelukker, at der selv for et kommercielt selskab kan være tale om skade ud over økonomisk skade, der fører til økonomisk kompensation, idet en sådan kompensation afhænger af omstændighederne i det konkrete tilfælde (Menneskerettighedsdomstolen, 6.4.2000, Comingersoll S.A. mod Portugal, CE:ECHR:2000:0406JUD003538297, §§ 32 og 35). Denne skade kan for et sådant selskab omfatte mere eller mindre »objektive« og »subjektive« elementer, herunder virksomhedens omdømme, hvis konsekvenser det ikke er muligt at beregne nøjagtigt (Menneskerettighedsdomstolen, 6.4.2000, Comingersoll S.A. mod Portugal, CE:ECHR:2000:0406JUD003538297, § 35). Som det fremgår af Menneskerettighedsdomstolens dom af 2. februar 2016, Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete og index.hu Zrt mod Ungarn (CE:ECHR:2016:0202JUD002294713, § 84), blev denne praksis fra Menneskerettighedsdomstolen ikke draget i tvivl i Menneskerettighedsdomstolens dom af 19. juli 2011, Uj mod Ungarn (CE:ECHR:2011:0719JUD002395410), som Rådet har henvist til, og som blot præciserede, at den nævnte skade for et selskab var af kommerciel snarere end ikke-økonomisk karakter.

131 Følgelig skal såvel Kommissionens argumenter om, at den af sagsøgeren angiveligt lidte ikke-økonomiske skade ikke kan skelnes fra den økonomiske skade, som denne påberåber sig, som Rådets argumenter om, at sagsøgeren som et kommercielt selskab ikke kan opnå erstatning for en ikke-økonomisk skade, der består i en skade på dennes omdømme, forkastes.

132 Hvad angår spørgsmålet, om den angiveligt lidte ikke-økonomiske skade reelt foreligger, skal der henvises til, at hvad nærmere bestemt angår en sådan skade påhviler det i det mindste sagsøgeren, selv om fremlæggelse eller påberåbelse af beviser ikke nødvendigvis anses for en betingelse for at anerkende en ikke-økonomisk skade, at godtgøre, at den adfærd, der lægges den berørte institution til last, kunne forvolde denne en sådan skade (jf. dom af 16.10.2014, Evropaïki Dynamiki mod Kommissionen, T-297/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2014:888, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis; jf. ligeledes i denne retning dom af 28.1.1999, BAI mod Kommissionen, T-230/95, EU:T:1999:11, præmis 39).

133 Hertil kommer, at selv om Domstolen i dom af 28. maj 2013, Abdulrahim mod Rådet og Kommissionen (C-239/12 P, EU:C:2013:331), fastslog, at annullationen af de ulovlige restriktive foranstaltninger kunne udgøre en form for genoprettelse af den ikke-økonomiske skade, følger det ikke heraf, at denne form for genoprettelse nødvendigvis i alle tilfælde er tilstrækkelig til at sikre fuld erstatning for denne ikke-økonomiske skade, idet enhver afgørelse i denne henseende skal træffes på grundlag af en bedømmelse af omstændighederne i den konkrete sag (dom af 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, præmis 49).

134 I den foreliggende sag er det imidlertid ikke muligt alene på grundlag af de af sagsøgeren fremlagte beviser, som kan antages til realitetsbehandling, at fastslå, at anerkendelsen af retsstridigheden af den adfærd, der lægges Rådet til last, og annullationen af de omtvistede retsakter i sig selv ikke var tilstrækkeligt til at genoprette den angiveligt lidte ikke-økonomiske skade som følge af den krænkelse af sagsøgerens omdømme, som de omtvistede retsakter medførte.

135 Dermed skal Rådet frifindes for sagsøgerens krav om erstatning for en ikke-økonomisk skade, uden at det er nødvendigt at undersøge betingelsen om årsagsforbindelse.

b) Den angiveligt lidte økonomiske skade

136 Sagsøgeren hævder at have lidt økonomisk skade som følge af vedtagelsen af de omtvistede retsakter. I denne henseende har sagsøgeren i stævningen nedlagt påstand om, at Rådet tilpligtes at betale denne erstatningsbeløb på 3 774 187,07 EUR, 84 767,66 GBP (ca. 94 939 EUR) og 1 532 688 USD (ca. 1 318 111 EUR). I replikken har sagsøgeren ændret sine krav og krævet erstatningsbeløb på henholdsvis 2 494 484,07 EUR, 84 767,66 GBP (ca. 94 939 EUR), 33,945 mia. IRR (ca. 678 900 EUR) og 1 532 688 USD (ca. 1 318 111 EUR).

137 Sagsøgeren sondrer således med hensyn til den økonomiske skade, som denne påberåber sig, mellem tre dele.

138 Den første del af den angiveligt lidte økonomiske skade består af tabet af renter, som sagsøgeren kunne have oppebåret, hvis denne havde overført de midler, der var indsat på dennes konti i Unionen, til Iran og investeret dem dér. Den periode, der skal tages i betragtning i denne henseende, strækker sig fra juli 2010, hvor de første restriktive foranstaltninger blev truffet over for sagsøgeren, til november 2013, hvor de omtvistede retsakter ophørte med at have virkning. Hvad angår denne del har sagsøgeren i stævningen nedlagt påstand om erstatninger på 17 733,48 EUR, 2 544,82 GBP (ca. 2 850 EUR) og 421,05 USD (ca. 362 EUR).

139 Den anden del af den angiveligt lidte økonomiske skade består af tabet af renter, som sagsøgeren kunne have oppebåret, hvis denne havde overført de beløb, som tre forsikrings- eller genforsikringsselskaber skulle have indbetalt til sagsøgeren på dennes konti i Unionen, til Iran og investeret dem dér. Den periode, der skal tages i betragtning i denne henseende, strækker sig fra tidspunktet for de pågældende fordringers forfald til november 2013, hvor de omtvistede retsakter ophørte med at have virkning. Hvad angår denne del har sagsøgeren i stævningen nedlagt påstand om erstatninger på 557 196,09 EUR, 82 222,84 GBP (ca. 92 089 EUR) og 1 532 266,95 USD (ca. 1 317 749 EUR).

140 Den tredje del af den angiveligt lidte økonomiske skade udgøres af det indtægtstab, som sagsøgeren mener at have lidt som følge af manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende transport af personer eller gods. Den periode, der skal tages i betragtning i denne henseende, strækker sig fra juli 2010, hvor de første restriktive foranstaltninger blev truffet over for sagsøgeren, til november 2013, hvor de omtvistede retsakter ophørte med at have virkning. Hvad angår denne del krævede sagsøgeren i stævningen en erstatning på 3 199 257,50 EUR for manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende passagertransport og anførte, at erstatningsbeløbet for manglende

indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende godstransport ville blive fastsat på et senere trin af retsforhandlingerne. I replikken har sagsøgeren krævet en erstatning på 1 919 554,50 EUR for manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende passagertransport og en erstatning på 33,945 mia. IRR (ca. 678 900 EUR) for manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende godstransport.

141 Med henblik på at godtgøre, at alle disse dele af den angiveligt lidte økonomiske skade reelt foreligger, har sagsøgeren støttet sig til SRA-rapporten. I en erklæring, der er vedlagt som bilag til replikken, har SRA-instituttet attesteret, at det har overholdt principperne om uafhængighed og upartiskhed, kontrolleret de relevante beviser og dokumenter og ført samtaler med direktørerne og de kompetente myndigheder. Ifølge sagsøgeren er det uundgåeligt at lægge rimelige formodninger til grund med henblik på at godtgøre et indtægtstab.

142 Hvad angår den første del af den angiveligt lidte økonomiske skade har sagsøgeren anført, at de beløb, der er indsat på dennes konti i Unionen, fremgår tilstrækkeligt af de dokumenter, der er fremlagt som bilag til stævningen. I SRA-rapporten er der foretaget et konservativt skøn over det afkast, der kunne være blevet opnået i Iran af de pågældende beløb, ved anvendelse af en af SRA-instituttet attesteret rentesats på 6% på disse beløb.

143 I forbindelse med replikken og sine bemærkninger til interventionsindlægget har sagsøgeren insisteret på, at denne på grund af vedtagelsen af de omtvistede retsakter blev frataget muligheden for at råde over de midler, der var blevet indefrosset på dennes konti i Unionen, og særligt i at geninvestere dem udbyttegivende på et dynamisk marked i Iran. SRA-instituttet har baseret sit skøn på sagsøgerens praksis, hvorved denne anvender de udenlandske valutaer, som denne råder over, til at indgå genforsikringsaftaler i disse samme valutaer. I øvrigt er det sædvanligt i Iran, at forsikringsaftaler eller konti lyder på udenlandske valutaer.

144 Hvad angår den anden del af den angiveligt lidte økonomiske skade har sagsøgeren anført, at de beløb, som tre forsikrings- eller genforsikringsselskaber skulle have indbetalt på dennes konti i Unionen, fremgår af de dokumenter, der er fremlagt som bilag til stævningen. De er blevet kontrolleret af SRA-instituttet, før de blev medtaget i SRA-rapporten. De mistede renter af disse beløb er beregnet efter en metode, som er forklaret i den nævnte rapport. I forbindelse med replikken og sine bemærkninger til interventionsindlægget har sagsøgeren insisteret på, at denne på grund af vedtagelsen af de omtvistede retsakter blev frataget muligheden for at råde over de udenlandske valutaer, som tre forsikrings- og genforsikringsselskaber skulle betale til denne, og særligt i at geninvestere dem udbyttegivende på et dynamisk marked i Iran.

145 Hvad angår den tredje del af den angiveligt lidte økonomiske skade har sagsøgeren anført, at eksistensen af mistede potentielle indtægter på grund af vedtagelsen af de omtvistede retsakter, godtgøres af den omstændighed, at sagsøgeren indgik forsikringsaftaler vedrørende passagertransport i Unionen før denne vedtagelse, således som det er anført i SRA-rapporten, og således som den kreditnota til et forsikringsselskab, der er fremlagt som bilag til stævningen, vidner om. Tabet af sådanne aftaler i Unionen hænger sammen med de omtvistede retsakter og ikke med den amerikanske lovgivning, der udelukkende fandt anvendelse på De Forenede Staters område. I den nævnte rapport figurerer et skøn over antallet og værdien af de ikke-indgåede forsikringsaftaler vedrørende passagertransport, der er baseret på antallet og værdien af tidligere indgåede aftaler. SRA-instituttet har i et dokument, der er vedlagt som bilag til replikken, attesteret, at det har baseret dette skøn på »data vedrørende forsikringspolicer tegnet i løbet af de to år, der gik forud for vedtagelsen af de restriktive foranstaltninger, på grundlag af de reviderede regnskaber for [sagsøgeren] i samarbejde med [det nævnte forsikringsselskab]«. I forbindelse med replikken har sagsøgeren i overensstemmelse med det nævnte instituts instruktioner foretaget et fradrag på 40%, svarende til dennes omkostningsniveau, i det oprindeligt i stævningen krævede erstatningsbeløb for manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende passagerer. Hvad angår manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende godstransport blev skaden anslået af dette institut med direkte anvendelse af fradraget på 40% svarende til selskabets omkostningsniveau.

146 Rådet har, støttet af Kommissionen, under alle omstændigheder bestridt, at sagsøgeren har bevist, at de tre dele af den angiveligt lidte økonomiske skade foreligger.

147 Rådet har, støttet af Kommissionen, draget SRA-rapportens bevisværdi i tvivl, for så vidt som den ikke er understøttet af detaljerede dokumenter, der er attesteret af en i forhold til sagsøgeren uafhængig og udenforstående sagkyndig, således som det kræves i retspraksis. Hertil kommer, at den nævnte rapport er affattet på farsi og blot ledsaget af sagsøgerens frie oversættelse. SRA-instituttets erklæring, som sagsøgeren har fremlagt med henblik på at godtgøre denne rapports troværdighed, er ikke tilstrækkelig til at opfylde beviskravene. Sagsøgeren har ikke fremlagt de beviser, som SRA-instituttets rapport er baseret på. Sagsøgeren kan ikke med føje påberåbe sig, at disse oplysninger er fortrolige, eftersom de iranske bestemmelser om tavshedspligt ikke har forrang for Unionens retsinstansers praksis, som kræver, at sagsøgeren fremlægger bevis for den hævdede skade og for årsagsforbindelsen mellem denne skade og den hævdede retsstridighed.

148 Hvad angår den første del af den angiveligt lidte økonomiske skade har Rådet, støttet af Kommissionen, anført, at SRA-rapporten er baseret på en ren antagelse af, at der foreligger en skade, uden at der redegøres for, hvordan denne skade rent faktisk skulle være sket. Den indeholder ikke nogen forklaring eller præcis dokumentation og er dermed ikke tilstrækkelig til at bevise eksistensen af den hævdede skade. Det er umuligt at vide, om den nævnte rapport tager hensyn til den omstændighed, at der kunne være påløbet renter på sagsøgerens konti i Unionen. De omtvistede retsakter var ikke til hinder for betaling af sådanne renter, men kun for, at de eventuelt blev hævet. I princippet har sagsøgeren således ikke lidt nogen skade som følge af et tab af renter på dennes konti i Unionen. Sagsøgeren har ikke godtgjort, at denne ville kunne have opnået en gennemsnitlig rente på 6%, dvs. en kumulativ rente på 19% over tre år, hvis denne havde kunnet geninvestere de beløb, som var indefrosset på dennes konti i Unionen, i Iran. Sagsøgeren har ikke taget hensyn til den omstændighed, at såfremt disse beløb var blevet konverteret til dennes nationale valuta, ville de være faldet i værdi på grund af faldet i den iranske rials værdi på 57% i forhold til euroen mellem juli 2010 og november 2013. Sagsøgeren har heller ikke ført bevis for, at denne kunne have opnået en gennemsnitlig rente på 6% på konti i euro.

149 Hvad angår den anden del af den angiveligt lidte skade har Rådet, støttet af Kommissionen, bestridt, at sagsøgeren har godtgjort, at denne kunne have opnået det afkast, som denne hævder, af de beløb, som skulle have været betalt til denne af tre forsikrings- eller genforsikringsselskaber. Rådet støtter sig herved på de samme argumenter, som det har fremsat vedrørende de beløb, som var indefrosset på sagsøgerens konti i Unionen (præmis 148 ovenfor). Rådet har anført, at de af sagsøgeren fremlagte dokumenter ikke indeholder noget bevis for de beløb, som de pågældende tre selskaber angiveligt skyldte denne.

150 Hvad angår den tredje del af den angiveligt lidte skade har Rådet, støttet af Kommissionen, anført, at når den hævdede skade er en følge af en mistet mulighed for at drive forretningsvirksomhed, der er af spekulativ har karakter, således som det er tilfældet i den foreliggende sag, er beviskravet ifølge retspraksis særlig højt. Sagsøgeren har imidlertid ikke opfyldt et sådant beviskrav. Hvad angår den manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende passagertransport har sagsøgeren begrænset sig til at udlede sit indtægtstab mellem juli 2010 og november 2013, som blev endeligt anslået til 1 919 554,50 EUR, af den gennemsnitlige årlige omsætning på 969 471,97 EUR, som sagsøgeren havde opnået for denne aftaletype i løbet af de to foregående år. Sagsøgeren har imidlertid ikke fremlagt de forsikringsaftaler vedrørende passagertransport, som skulle være indgået i 2008 og 2009. Den kreditnota, stilet til et forsikringsselskab i Tyskland, som sagsøgeren har fremlagt, godtgør ikke, at denne havde indgået en aftale med dette selskab på det krævede beløb, og end ikke, at sagsøgeren havde et langvarigt aftaleforhold med dette selskab. Under alle omstændigheder har sagsøgeren ikke taget hensyn til, at indtægtstabet kun kan svare til overskuddet af omsætningen og ikke selve omsætningen. Da der ikke foreligger oplysninger om sagsøgerens omkostninger, navnlig vedrørende den aftale, som denne hævder at have indgået med et forsikringsselskab, og uden at kunne efterprøve pålideligheden af de oplysninger, der er fremlagt i denne henseende, navnlig når sagsøgeren hævder,

at dennes omkostningsniveau er på 40%, er det ikke muligt at fastslå det nøjagtige beløb, der udgøres af sagsøgerens eventuelle indtægtstab. Hvad angår den manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende godstransport har sagsøgeren begrænset sig til at udlede sit indtægtstab af et notat, som ikke har nogen bevisværdi, for så vidt som det er udfærdiget af sagsøgeren selv og er upræcist, idet det ikke indeholder nogen angivelse af hverken karakteren af de forsikringsaftaler, der angiveligt er berørt, eller indtægtstabet vedrørende disse aftaler.

151 Det skal indledningsvis fremhæves, at sagsøgeren inden for rammerne af det foreliggende søgsmål kun er berettiget til at påberåbe sig den økonomiske skade, der vedrører den periode, hvor dennes midler har været indefrosset i medfør af de omtvistede retsakter, dvs. perioden fra den 27. oktober 2010 til den 15. november 2013 (herefter »den relevante periode«).

152 For så vidt som en stor del af sagsøgerens krav vedrørende den økonomiske skade er baseret på vurderinger, der er indeholdt i SRA-rapporten, hvis bevisværdi er anfægtet af Rådet, støttet af Kommissionen, skal der indledes med en undersøgelse af denne rapports bevisværdi.

1) Bevisværdien af SRA-rapporten, der vurderer den angiveligt lidte økonomiske skade

153 Da der ikke findes EU-bestemmelser om bevisbegrebet, har Unionens retsinstanser fastslået et princip om fri bevisførelse og om frie bevismidler, der skal forstås som muligheden for at benytte sig af alle former for bevismidler for at bevise en given omstændighed, såsom vidneforklaringer, skriftlige bevismidler, tilståelser osv. (jf. i denne retning dom af 23.3.2000, Met-Trans og Sagpol, C-310/98 og C-406/98, EU:C:2000:154, præmis 29, og af 8.7.2004, Dalmine mod Kommissionen, T-50/00, EU:T:2004:220, præmis 72, samt generaladvokat Mengozzis forslag til afgørelse Archer Daniels Midland mod Kommissionen, C-511/06 P, EU:C:2008:604, punkt 113 og 114). Tilsvarende har Unionens retsinstanser fastslået et princip om fri bevisbedømmelse, hvorefter fastlæggelsen af et bevismiddels troværdighed eller anderledes udtrykt beviskraft er overladt til retsinstansens bedømmelse (dom af 8.7.2004, Dalmine mod Kommissionen, T-50/00, EU:T:2004:220, præmis 72, og generaladvokat Mengozzis forslag til afgørelse, Archer Daniels Midland mod Kommissionen, C-511/06 P, EU:C:2008:604, punkt 111 og 112).

154 Med henblik på at fastslå et dokuments beviskraft skal der tages hensyn til en række faktorer, såsom dokumentets herkomst, omstændighederne ved dets udarbejdelse, dets adressat, dets indhold, og om de oplysninger, det indeholder, henset til disse faktorer, forekommer fornuftigt og pålideligt (dom af 15.3.2000, Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, T-25/95, T-26/95, T-30/95 – T-32/95, T-34/95 – T-39/95, T-42/95 – T-46/95, T-48/95, T-50/95 – T-65/95, T-68/95 – T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 og T-104/95, EU:T:2000:77, præmis 1838, og af 7.11.2002, Vela og Tecnagrind mod Kommissionen, T-141/99, T-142/99, T-150/99 og T-151/99, EU:T:2002:270, præmis 223).

155 I denne sammenhæng har Unionens retsinstanser allerede fundet, at en analyse fremlagt af en sagsøger ikke kunne anses for at være en neutral og uafhængig ekspertudtalelse, for så vidt som den var bestilt og finansieret af sagsøgeren selv og udarbejdet på grundlag af de oplysninger, som denne havde stillet til rådighed, uden at rigtigheden eller relevansen af disse oplysninger havde været genstand for nogen uafhængig kontrol (jf. i denne retning dom af 3.3.2011, Siemens mod Kommissionen, T-110/07, EU:T:2011:68, præmis 137).

156 Unionens retsinstanser har ligeledes haft lejlighed til at fastslå, at en sagkyndig erklæring kun kunne lægges til grund på grundlag af dens objektive indhold, og at en ikke underbygget påstand i et sådant dokument ikke i sig selv kunne udgøre et afgørende bevis (jf. i denne retning dom af 16.9.2004, Valmont mod Kommissionen, T-274/01, EU:T:2004:266, præmis 71).

157 Det er i lyset af de principper, som der er henvist til i præmis 153-156 ovenfor, at der i det foreliggende tilfælde skal foretages en bedømmelse af bevisværdien af SRA-rapporten.

158 I denne henseende bemærkes, at SRA-rapporten oprindeligt blev udfærdiget på farsi, og at den oversættelse til processproget, som sagsøgeren har tilvejebragt, er en fri oversættelse. For så vidt har Retten ikke sikkerhed for, at oversættelsen til processproget af den nævnte rapport, som sagsøgeren har fremlagt, er tro mod originalen. Denne rapport er i øvrigt blevet udfærdiget af en enhed med hjemsted i Iran, SRA-instituttet, der præsenteres som et officielt autoriseret revisionsfirma. Der indgår imidlertid ikke noget bevis herfor i sagens akter. Det fremgår af oversættelsen til processproget af samme rapport, at »revisionen[, som den indeholder, blev] gennemført udelukkende med henblik på at bistå [sagsøgeren] med ansættelsen af beløbet vedrørende den lidte skade« som følge af de omtvistede retsakter. Den omhandlede rapport blev således udfærdiget på sagsøgerens anmodning og finansieret af denne med henblik på inden for rammerne af den foreliggende tvist at dokumentere, at den hævdede økonomiske skade faktisk er indtrådt, og skadens omfang. Desuden var denne rapport, således som det fremgår af oversættelsen heraf til processproget, i det væsentlige baseret på dokumenter eller oplysninger, som sagsøgeren havde tilvejebragt. Det skal imidlertid påpeges, at de af sagsøgeren fremlagte dokumenter ikke er vedlagt som bilag til rapporten og ikke er blevet fremlagt i forbindelse med den foreliggende sag, hvorfor Retten ikke kan gøre sig bekendt med dem. Endelig fremgår det af oversættelsen til processproget af den omhandlede rapport, at de tal, som sagsøgeren har tilvejebragt, er blevet lagt til grund for vurderingen i mangel af »bevis for, at de er urigtige«.

159 For så vidt som det fremgår af den frie oversættelse til processproget af SRA-instituttets erklæring, at dette institut er et autoriseret revisionsfirma, der er forpligtet til at overholde principperne om uafhængighed og upartiskhed, og at det har »kontrolleret de beviser og dokumenter«, som sagsøgeren har tilvejebragt, således som det også nævnes i SRA-rapporten, bemærkes, at denne erklæring hidrører fra en erklæringsgiver, der aflægger vidnesbyrd om sig selv, og at den ikke er underbygget af noget eksternt bevis, der understøtter dens indhold.

160 På grund af den sammenhæng, hvori SRA-rapporten er blevet udfærdiget, og i medfør af de principper, der er henvist til i præmis 153-156 ovenfor, må denne rapports bevisværdi i høj grad relativeres. Den kan ikke anses for at være tilstrækkelig til at bevise sit eget indhold, navnlig for så vidt angår den hævdede skades reelle eksistens og dens omfang. Den vil i det højeste kunne tjene til prima facie-bevis, som vil skulle understøttes af andre og afgørende beviser.

2) Den første del af den angiveligt lidte økonomiske skade

161 For så vidt som sagsøgeren med henblik på at bevise den første del af den angiveligt lidte økonomiske skade støtter sig på afsnit 1 i SRA-rapporten, skal der henvises til, at denne rapport, som allerede bemærket i præmis 160 ovenfor, ikke kan anses for at være tilstrækkelig til at bevise sit eget indhold, og at den skal understøttes af andre beviser.

162 De eneste af sagsøgeren fremlagte beviser, som kan antages til realitetsbehandling, er skrivelser fra en første bank af 6. og 23. august 2010, fra en anden bank af 23. august 2010 og 25. april 2014 og fra en tredje bank af 28. juli 2010 og 22. april 2014, der henviser til samlede beløb på 89 563,02 EUR, 12 853,84 GBP (ca. 14 396 EUR) og 2 126,51 USD (ca. 1 828 EUR) indsat af sagsøgeren på konti i Unionen, og som var genstand for de foranstaltninger i form af indefrysning af midler, der blev truffet over for sagsøgeren fra den 26. juli 2010. Disse skrivelser synes at have tjent som grundlag for de beløb, der blev anført i den første tabel i afsnit 1 i SRA-rapporten. De bekræfter endvidere, at anmodninger om overførsel af midler, som sagsøgeren rettede til de nævnte banker i løbet af sommeren 2010, blev afvist af disse banker på grund af de foranstaltninger i form af indefrysning af midler, der blev truffet over for sagsøgeren fra den 26. juli 2010.

163 Rådet har ikke bestridt de beløb, som er anført i de i præmis 161 ovenfor nævnte skrivelser, men har i det væsentlige bemærket, at sagsøgeren ikke har ført tilstrækkeligt bevis for, at der ikke var løbet renter på disse beløb i den relevante periode, eller for, at disse beløb, hvis de havde kunnet blive overført til Iran, ville have genereret en årlig rente til sagsøgeren på 6% i den relevante periode. Kommissionen

har ligeledes i punkt 11, nr. i), i interventionsindlægget bemærket, at »bilag A.12-A.14 [til stævningen] giver nogle tilfældige og ufuldstændige øjebliksbilleder af de forskellige transaktioner og af kontienes saldoer«.

164 I denne henseende skal det fastslås, at de oplysninger, der er indeholdt i de skrivelser, der er nævnt i præmis 161 ovenfor, udgør simple erklæringer fra de pågældende banker. Selv om disse erklæringer er afgivet af banker, der selv har været undergivet restriktive foranstaltninger, betyder det ikke, at de er uden enhver bevisværdi, på grund af deres præcise, udførlige og rimelige karakter. Disse erklæringer henviser således til kontonumre og til præcise og relativt beskedne beløb den 6. august 2010 for så vidt angår den første bank, der er nævnt i præmis 162 ovenfor, den 20. marts 2013 for så vidt angår den anden bank, der er nævnt i præmis 162 ovenfor, og den 20. marts 2014 for så vidt angår den tredje bank, der er nævnt i præmis 162 ovenfor. Kommissionens argument om den tilfældige karakter af de pågældende beløb skal i øvrigt til en vis grad relativeres under hensyn til den omstændighed, at sagsøgerens midler forblev kontinuerligt indefrosset mellem den 27. juli 2010 og den 18. oktober 2015, hvor sagsøgerens navn blev fjernet fra de omtvistede lister, og den omstændighed, at når bortses fra påløbne renter, havde hverken tredjemand eller sagsøgeren måttet foretage overførsler til disse konti efter vedtagelsen af de første restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren. Desuden bekræfter sagsøgerens anmodninger om overførsel af midler til den ovennævnte anden og tredje bank, at der allerede i sommeren 2010 befandt sig beløb på sagsøgerens konti svarende til de beløb, der var angivet i marts 2013 eller i marts 2014.

165 Erklæringerne i SRA-rapporten og de i præmis 161 ovenfor nævnte skrivelser skulle imidlertid have været understøttet af andre beviser for at udgøre tilstrækkeligt bevis for den første del af den angiveligt lidte økonomiske skade.

166 Alene bevismateriale såsom kontoudtog eller kontoaftaler fra den relevante periode ville have gjort det muligt for Retten at forsikre sig om, at de midler, der var indsat på de omhandlede konti, ikke havde ændret sig i løbet af hele den relevante periode, og at disse midler ikke havde genereret nogen rente i løbet af samme periode. Der findes ingen oplysninger om renter i skrivelserne fra den første og den tredje bank, som er nævnt i præmis 162 ovenfor. Selv om det i skrivelsen af 25. april 2014 fra den anden bank, som er nævnt i præmis 162 ovenfor, angives, at der den 20. marts 2014 ikke var blevet indbetalt renter på kontiene, eller at der alene var blevet indbetalt ubetydelige renter, præciseres det ikke i skrivelsen, fra hvilken dato disse renter blev beregnet. De midler, der befandt sig på sagsøgerens konti i Unionen i den relevante periode, og oplysningerne vedrørende eventuelle renter af disse midler i den samme periode var imidlertid væsentlige oplysninger med henblik på at opgøre den første del af den angiveligt lidte økonomiske skade.

167 Det bemærkes, at der burde være blevet fremlagt beviser, der kunne antages til realitetsbehandling, med henblik på at godtgøre, at de midler, der befandt sig på sagsøgerens konti i Unionen i den relevante periode, hvis de kunne være blevet overført til Iran, ville have genereret en årlig rente på 6%. De i præmis 161 ovenfor nævnte skrivelser indeholder ingen oplysninger i denne henseende. Den omstændighed, at SRA-rapporten anvender en sådan rentesats, der præsenteres som den »gennemsnitlige årlige rentesats for konti i udenlandsk valuta« i den anden tabel, der er gengivet i afsnit 1 i den nævnte rapport, er ikke tilstrækkelig, henset til, at denne rapport ikke selv er tilstrækkelig som bevis for sit eget indhold.

168 Sagsøgeren har dermed ikke løftet sin bevisbyrde med hensyn til den første del af den angiveligt lidte økonomiske skade, der består i tabet af de renter, som sagsøgeren kunne have oppebåret, hvis denne havde overført de midler, der var indsat på dennes konti i Unionen, til Iran og investeret dem dér.

169 Under disse omstændigheder skal Rådet frifindes for sagsøgerens påstand om erstatning for den angiveligt lidte økonomiske skade for så vidt angår den første del af denne skade.

3) Den anden del af den angiveligt lidte økonomiske skade

170 For så vidt som sagsøgeren med henblik på at bevise den anden del af den angiveligt lidte økonomiske skade støtter sig på afsnit 2 i SRA-rapporten, skal der erindres om, at denne rapport ikke kan anses for at være tilstrækkelig til at bevise sit eget indhold, og at den skal understøttes af andre beviser.

171 De eneste beviser, der kan antages til realitetsbehandling, som sagsøgeren har fremlagt i denne henseende, er et kontoudtog fra et første forsikrings- og genforsikringsselskab, der viser en samlet saldo, der skulle betales til sagsøgeren, på 1 053 268,62 EUR den 1. april 2014, en debetnota på et beløb af 189 547,60 EUR udstedt af sagsøgeren over for det nævnte selskab den 20. april 2009, et kontoudtog på farsi fra et andet forsikrings- og genforsikringsselskab, en debetnota på et beløb af 265 444,21 EUR udstedt af sagsøgeren over for det sidstnævnte selskab den 5. december 2009, et kontoudtog fra et tredje forsikrings- og genforsikringsselskab, der viser en samlet saldo, der skal betales til sagsøgeren, på 1 344 859,30 EUR den 30. september 2014 samt en skrivelse og nogle e-mails sendt af dette selskab til sagsøgeren, dateret den 25. november 2010 og den 2. og den 8. oktober 2012, hvoraf fremgår, at det er umuligt eller vanskeligt at gennemføre betalinger til sagsøgeren som følge af de sanktioner, som er iværksat over for denne.

172 Rådet har, støttet af Kommissionen, bestridt, at de af sagsøgeren fremlagte debetnotaer og kontoudtog er tilstrækkelige til at bevise størrelsen af det beløb, der udgøres af de midler, som de tre omhandlede forsikrings- og genforsikringsselskaber skyldte denne, og hvis betaling blev indefrosset som et resultat af de omtvistede retsakter. Desuden er det Rådets opfattelse, at sagsøgeren ikke har ført tilstrækkeligt bevis for, at disse midler, hvis de kunne være blevet overført til Iran, ville have genereret en årlig rente til sagsøgeren på 6% i den relevante periode.

173 I denne henseende skal det fastslås, at kontoudtoget fra det andet forsikrings- og genforsikringsselskab, jf. præmis 171 ovenfor, ikke er et bevis, som Retten kan tage i betragtning, for så vidt som det er udfærdiget på farsi, og der ikke er tilvejebragt nogen oversættelse til processproget, dvs. engelsk. Særligt er de tal, der er anvendt i dette dokument, persiske tal, og det er derfor ikke muligt at gøre sig bekendt med dem og sammenligne dem med de tal, der er gengivet i sagsøgerens processkrifter. Dette dokument skal derfor anses for ikke at have nogen bevisværdi.

174 Kontoudtogene fra det første og det tredje forsikrings- og genforsikringsselskab, jf. præmis 171 ovenfor, blev udfærdiget henholdsvis den 1. april og den 30. september 2014, og der er ingen oplysninger i disse kontoudtog, der gør det muligt at sikre sig, at de udelukkende vedrører tilgodehavender eller gæld i forholdet mellem hvert af de tre forsikrings- og genforsikringsselskaber og sagsøgeren, der er opstået i den relevante periode, dvs. mellem den 27. oktober 2010 og den 15. november 2013. Det skal derfor fastslås, at disse dokumenter ikke tilvejebringer tilstrækkeligt bevis for de midler, som de tre nævnte forsikrings- og genforsikringsselskaber skyldte sagsøgeren, og hvis betaling blev indefrosset som et resultat af de omtvistede retsakter.

175 De af sagsøgeren udstedte debetnotaer til det første og det andet forsikrings- og genforsikringsselskab, jf. præmis 171 ovenfor, daterer sig til henholdsvis den 20. april og den 5. december 2009 og henviser nødvendigvis til tilgodehavender, som er opstået før den relevante periode, hvor de omtvistede retsakter havde virkning. Disse dokumenter kan således ikke udgøre dokumentation for midler, som disse forsikrings- og genforsikringsselskaber skyldte sagsøgeren, og hvis betaling blev indefrosset som et resultat af de omtvistede retsakter.

176 Endelig nævner den skrivelse og de e-mails, som det tredje forsikrings- og genforsikringsselskab, jf. præmis 171 ovenfor, havde sendt til sagsøgeren, ikke noget beløb, som dette selskab skyldte sagsøgeren. Følgelig kan disse dokumenter ikke udgøre dokumentation for midler, som dette forsikrings- og genforsikringsselskab skyldte sagsøgeren, og hvis betaling blev indefrosset som et resultat af de omtvistede retsakter.

177 Under alle omstændigheder indeholder ingen af de dokumenter, der er nævnt i præmis 173-176 ovenfor, oplysninger om den mulighed, som sagsøgeren skulle have haft for at oppebære en årlig rente på 6% af disse midler, hvis de kunne være blevet overført til Iran. Som allerede bemærket i præmis 167 ovenfor, mangler der i denne henseende visse yderligere beviser, der kan antages til realitetsbehandling, i sagens akter.

178 Sagsøgeren har dermed ikke løftet sin bevisbyrde med hensyn til den anden del af den angiveligt lidte økonomiske skade, der består i tabet af renter, som sagsøgeren kunne have oppebåret, hvis denne havde modtaget og overført de midler, som tre forsikrings- og genforsikringsselskaber skyldte denne, til Iran og investeret dem dér.

179 Under disse omstændigheder skal Rådet frifindes for sagsøgerens påstand om erstatning for den angiveligt lidte økonomiske skade for så vidt angår den anden del af denne skade.

4) Den tredje del af den angiveligt lidte økonomiske skade

180 For så vidt som sagsøgeren med henblik på at bevise den tredje del af den angiveligt lidte økonomiske skade støtter sig på afsnit 3 i SRA-rapporten, skal der erindres om, at denne rapport ikke kan anses for at være tilstrækkelig til at bevise sit eget indhold, og at den skal understøttes af andre beviser.

181 De eneste beviser, der kan antages til realitetsbehandling, som sagsøgeren har fremlagt i denne henseende, er en kreditnota på 76 187,65 EUR, der er udstedt over for et forsikringsselskab den 24. april 2010, samt en intern skrivelse på farsi af 14. april 2014 fra direktøren for juridiske og kontraktlige anliggender, ledsaget af en fri oversættelse til processproget.

182 Rådet er, støttet af Kommissionen, af den opfattelse, at de af sagsøgeren fremlagte dokumenter ikke godtgør eksistensen af et fast og varigt kontraktforhold svarende til de beløb, som sagsøgeren kræver.

183 I denne henseende bemærkes, at den af sagsøgeren udstedte kreditnota over for et forsikringsselskab er dateret den 20. april 2010 og henviser til gennemførelsen af et rejseforsikringsprogram i en periode, som går forud for den relevante periode, hvor de omtvistede retsakter havde virkning. Dette dokument giver ingen oplysninger om, at det rejseforsikringsprogram, som det vedrører, skulle fortsætte eller fornys efter den deri nævnte gennemførelsesperiode, herunder i løbet af den relevante periode. Dette dokument kan dermed ikke udgøre dokumentation for et indtægtstab for sagsøgeren som følge af manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende passager- og godstransport, som skulle være knyttet til de restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren i henhold til de omtvistede retsakter.

184 I øvrigt kan skrivelsen af 14. april 2014 fra sagsøgerens direktør for juridiske og kontraktlige anliggender som sådan kun tillægges ringe bevisværdi, for så vidt som der kun foreligger en fri oversættelse heraf, og den hidrører fra den part selv, som påberåber sig den til støtte for sine egne påstande. Under alle omstændigheder fremgår det af den frie oversættelse af denne skrivelse, at »på grundlag af en kort undersøgelse beløber den skade, som selskabet har lidt (præmier) som følge af de af Den Europæiske Union vedtagne restriktive foranstaltninger gennem flere måneder, sig til 56 601 043 645 [IRR (ca. 1 132 020 EUR)]«. En sådan erklæring er for vag og upræcis til, at det kan fastslås, at sagsøgeren i den relevante periode faktisk led et indtægtstab som følge af manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende passager- og godstransport, som var knyttet til vedtagelsen af de omtvistede retsakter, på de i sagsøgerens processkrifter nævnte beløb.

185 Sagsøgeren har dermed ikke løftet sin bevisbyrde med hensyn til den tredje del af den angiveligt lidte økonomiske skade, der består i det indtægtstab, som denne angiveligt har lidt som følge af manglende indgåelse af forsikringsaftaler vedrørende transport af personer og gods.

186 Under disse omstændigheder skal Rådet frifindes for sagsøgerens påstand om erstatning for den angiveligt lidte økonomiske skade for så vidt angår den tredje del af denne skade.

187 Dermed skal Rådet frifindes for sagsøgerens krav om erstatning for økonomisk skade som helhed, uden at det er nødvendigt at undersøge betingelsen om årsagsforbindelse.

188 På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger skal Rådet frifindes i det hele.

Sagsomkostninger

189 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det pålægges denne at betale sagsomkostningerne i overensstemmelse med Rådets påstand herom.

190 I henhold til samme reglements artikel 138, stk. 1, bærer de institutioner, der er indtrådt i en sag, deres egne omkostninger. Kommissionen bør derfor bære sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Første Udvidede Afdeling):

1) Rådet for Den Europæiske Union frifindes.

2) Iran Insurance Company bærer sine egne omkostninger og betaler Rådets omkostninger.

3) Europa-Kommissionen bærer sine egne omkostninger.

Pelikánová Valančius Nihoul

Svenningsen Öberg

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 13. december 2018.

Underskrifter

Indhold

I. Tvistens baggrund 2

II. Retsforhandlinger og parternes påstande 4

III. Retlige bemærkninger 6

A. Rettens kompetence 6

B. Formaliteten 7

C. Formaliteten vedrørende de beviser, der er fremlagt som bilag til replikken, og sagsøgerens anmodning om tilladelse til at fremlægge supplerende beviser under retsforhandlingerne 9

D. Realiteten 12

1. Den hævdede retsstridighed 12

a) De retsregler, hvis tilsidesættelse påberåbes 14

b) Spørgsmålet, om de retsregler, hvis tilsidesættelse påberåbes, har til formål at tillægge borgerne rettigheder 14

c) Spørgsmålet, om Rådet har begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af de retsregler, hvis tilsidesættelse påberåbes 14

2. Den hævdede skade og spørgsmålet om årsagsforbindelse mellem retsstridigheden af den kritiserede adfærd og denne skade 15

a) Den angiveligt lidte ikke-økonomiske skade 16

b) Den angiveligt lidte økonomiske skade 19

1) Bevisværdien af SRA-rapporten, der vurderer den angiveligt lidte økonomiske skade 22

2) Den første del af den angiveligt lidte økonomiske skade 23

3) Den anden del af den angiveligt lidte økonomiske skade 25

4) Den tredje del af den angiveligt lidte økonomiske skade 26

Sagsomkostninger 27